

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΠΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 26^ο—ΑΘΗΝΑΙ |—15 ΜΑΪΟΥ 1912 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1022

ΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

Είναι τουλάχιστον τρία χρόνια τώρα που στερεοτύπως κατά την εποχήν αυτήν αναγράφεται ή ειδήσις της καταργήσεως των εξετάσεων αφ' ενός και εξ άλλου αγγέλλεται ή ημέρα, καθ' ην ορίζονται αι εξετάσεις κάθε σχολείου.

Πέρυσι με τώσιν βεβαιότητα είχεν αναγραφῆ ή ειδήσις της καταργήσεως των εξετάσεων, ώστε και ἐγώ από τους πρώτους πολεμίους των προ δεκαπενταετίας ολοκλήρον ἔγραψα ἄρθρον ἐγκωμιαστικόν δια τόν Ὑπουργόν της Παιδείας, ἐπὶ της εποχῆς τοῦ ὁποίου ἐφηρμόσθη ἐπὶ τέλους ὁ σωτήριος αὐτός νόμος.

Ἄν δὲ καὶ ἔσπευσεν ὁ τότε τμηματάρχης της Δῆμ. Ἐκπαιδεύσεως κ. Παπασωτηρίου νὰ γνωστοποιήσῃ ὅτι ὁ νόμος της καταργήσεως των εξετάσεων ὠφείλετο εἰς τόν ὑπουργόν κ. Παναγιωτόπουλον, ὅμως εἰς οἰονδήποτε καὶ ἂν ὠφείλετο, αἱ εξετάσεις ἔγιναν με τὰς συνήθεις μάλιστα διαφημίσεις των ἐφημερίδων περὶ διακριθέντων μαθητῶν καὶ διδασκάλων.

Φέτος εὐθύς με της πρώτες ζέστες ἤρχισε πάλιν ή διά των καθημερινῶν ἐφημερίδων διαφήμισις της καταργήσεως των εξετάσεων, με τὴν προσθήκην μάλιστα ὅτι φέτος ἀπεφάσισε καὶ τὸ Ἀρσάκειον νὰ καταργήσῃ τὰς διπλωματικὰς, δηλαδὴ τὸ

ἀληθινὸν αὐτὸ μαρτύριον των ὑποψηφίων διδασκαλισσῶν.

Ἄλλὰ αἱ ἴδιαι καὶ πάλιν ἐφημερίδες ποῦ ἀνέγραφαν ὡς τετελεσμένον πλέον γεγονός τὴν κατάργησιν αὐτήν, ἀγγέλλουν εἰς ἄλλην στήλην, ὅτι ἐφέτος δὲν θὰ προηγηθῆ ή συνήθης πρὸ των εξετάσεων διακοπὴ των μαθημάτων, ἀλλ' ὅτι θὰ γίνονται ἡμέραν παρ' ἡμέραν, διὰ νὰ χρησιμοποιῶνται αἱ μεταξύ ἡμέραι διὰ τὴν μελέτην καὶ προετοιμασίαν των μαθητῶν.

Φυσικὰ λοιπὸν αἱ εξετάσεις θὰ γίνουν ἐφέτος, ὅπως πάντοτε, οἱ μικροὶ μαθηταὶ καὶ αἱ μικραὶ μαθήτριαι θὰ ὑποστοῦν μέσα εἰς της μεγάλης ζέστες τὸ μαρτύριον αὐτὸ της ἀγωνίας καὶ της μελέτης, αἱ ἀσθενεῖαι της εποχῆς θὰ εὔρουν ἔδαφος κατάλληλον τὰ ἀσθενικὰ αὐτὰ σώματα, διὰ νὰ ἐξαπλωθῶν καὶ νὰ θερίσουν νέες ζωές. Καὶ ὁ πολὺς κόσμος ποῦ δὲν ἔχει παιδιὰ καὶ διαβάσει ἐφημερίδας θὰ πιστεῖη ὅτι ή Ἑλλάς ἐπροώδενσε τόσον, ὥστε εἰς τὰ παιδαγωγικά ζητήματα νὰ συμβαδίξῃ με τους ἄλλους λαοὺς τους περισσότερον προηγεύους.

Ἄλλὰ ὅσοι ἔχουν παιδιὰ, τί σκέπτονται τί φρονοῦν καὶ πῶς ἀνέχονται τὴν κατάστασιν αὐτήν; Πῶς ἔξαφνα δὲν λυποῦνται τὰ παιδιὰ των, πῶς δὲν τους συγκινεῖ ή κατάστασις της ὑγείας των, πῶς μένουں ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι ἐμπρὸς εἰς τὰ χλω-

μασμένα πρόσωπα, εἰς τὰ μαυροκυκλωμένα μάτια, εἰς τὰ βαθουλωμένα στήθη.

Λοιπὸν τόσον μεγάλην εἶναι ἡ δύναμις τῆς συνηθείας, τέτοια εἶναι ἡ ρουτίνα ποῦ κανονίζει τὴν ζωὴν ὄλων μας, ὥστε οἱ γονεῖς εἶναι οἱ πρῶτοι καὶ ἀμεσώτεροι ὑποστηρικταὶ τῶν ἐξετάσεων, αὐτοὶ τὰς θέλουν, τὰς ζητοῦν καὶ ἐξανίστανται καὶ διαμαρτύρονται διὰ τὴν κατάργησίν των.

Μία μητέρα, ἡ ὁποία εἶχε φέροι τὸ ἄρρωστο παιδί της πρὸς ἀνάρρωσιν εἰς τὸ Κεφαλάρι, ἔσπευσε τὰς ἡμέρας αὐτὰς πρὶν νὰ δυναμώσῃ ἐντελῶς τὸ μικρό, νὰ τὸ φέρῃ πάλιν εἰς τὰς Ἀθήνας. "Ω! ἔχουν ἐξετάσεις καὶ δὲν πρέπει νὰ χάσῃ τὸν χρόνον του.

— Ἀλλὰ αἱ ἐξετάσεις δὲν ἔχουν πλέον καμμίαν σημασίαν, τῆς εἶπα. "Ἄν τὸ παιδί εἰργάσθῃ ὄλον τὸ ἔτος δὲν ἔχει νὰ χάσῃ τίποτε.

— Ποιὸς τὸ εἶπεν αὐτό; "Ἄν δὲν δώσῃ τώρα ἐξετάσεις, τότε θὰ μείνῃ διὰ τὸν Σεπτέμβριον, θὰ συμπεριληφθῇ μὲ τοὺς μετεξεταστέους καὶ δὲν θὰ προβιβάσθῃ. Καὶ ἔπειτα πῶς μπορῶ νὰ ξέρω καὶ ἐγώ, ἂν τὸ παιδί μου ἔμαθε, χωρὶς νὰ τὸ ἀκούσω εἰς τὰς ἐξετάσεις. Καὶ τί θὰ τοῦ ἐχρησίμευεν ἡ μελέτη τοῦ χρόνου καὶ οἱ κόποι του, ἂν τὴν τελευταίαν στιγμὴν ὀπισθοχωροῦσε καὶ δὲν ἐπαρουσιάζετο νὰ ἐξετασθῇ».

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀντίληψις τῶν περισσοτέρων γονέων, ἀκόμη καὶ τῶν μάλλον ἀνεπτυγμένων. Τὰ παιδιά των ἐργάζονται, κοπιᾶζουσιν ὄλον τὸν χρόνον, ὄχι διὰ νὰ μάθουν, νὰ ἀποκτήσουν γνώσεις ποῦ θὰ τοὺς χρησιμεύσουν ἀργότερα εἰς τὴν ζωὴν, ἀλλὰ διὰ νὰ πάρουν καλοὺς βαθμούς, διὰ νὰ ἐπαινεθοῦν εἰς τὰς ἐξετάσεις, διὰ νὰ ἀναγραφῇ εἰς τὰς ἐφημερίδας τὸ ὄνομά των.

Πατέρες, μητέρες, συγγενεῖς, ὅπως στολίζουν τὰ παιδιά των μὲ ὠραία φορέματα διὰ νὰ τὰ ἐπιδείξουν εἰς τὸν κόσμον ὠραιότερα ἀπὸ ὅ,τι εἶναι πραγματικῶς, ἀπαράλλακτα θέλουν, ἐπιθυμοῦν, φιλοδοξοῦν νὰ παρουσιάσουν ἐπισήμως εἰς τὴν δημοσιότητα καὶ τοὺς στολισμοὺς καὶ τὰ πλούτη τοῦ πνεύματός των. Δι' ἓνα ποίημα ποῦ θὰ ἀπαγγείλῃ τὸ μικρό, δημοσίᾳ, διὰ μίαν παράγραφον ἱστορίας ἢ γεωγραφίας ποῦ θὰ παπαγαλίῃ, δι' ἓνα μπράβο ποῦ θὰ ἀκούσῃ, οἱ γονεῖς γίνονται εὐτυχεῖς καὶ ὑπερήφανοι καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἐπιτυ-

χοῦς ἢ ὄχι παπαγαλίσματος κἀκίνοῦν τὰ φιλοδοξότερα σχέδια διὰ τὸ μέλλον.

"Ὅλοι αἱ ἐπιστήμαι καὶ ὅλα τὰ ἐπαγγέλματα τὰς ἡμέρας τῶν ἐξετάσεων τίθενται ἐπὶ τοῦ τάπητος καὶ ὁ μικρὸς ἦρωσ συζητεῖ μὲ τοὺς μεγάλους διὰ τὸ μέλλον, τὸ ὁποῖον κανονίζει ἡ τὸλμη ἢ ἡ δειλία του μιᾶς στιγμῆς.

Εἰς τὴν Σουηδίαν, ὅπου αἱ ἐξετάσεις ἔχουν καταργηθῆ καὶ ὅπου εἰς τὴν θέσιν τῶν ἐδημιουργήθησαν ὠραῖα σχολικὰ ἑορταὶ τῆς ἀνοίξεως, τὰ σχολεῖα ἀντὶ τῶν ἀγωνίας καὶ μαρτυρίῳ μεταβάλλονται εἰς παραδείσιους ἀνθοστολισμένους.

Ἀλλὰ ἡ ἐργασία τοῦ ἔτους σημειώνεται εἰς ἰδίους πίνακας καὶ αἱ σκέψεις τοῦ διδασκάλου περὶ τῆς φυσικῆς ἐπιδόσεως τοῦ μαθητοῦ, τῆς ἰδιοφυίας του, τῆς ἐργατικότητός του εἰς ὅλα τὰ ἔτη τῆς ἐκπαιδεύσεώς του σημειώνονται εἰς ἴδιον βιβλίον. Καὶ ὅταν ἀκριβῶς πρόκειται νὰ γίνῃ σοβαρότερα σκέψις διὰ τὸ μέλλον, τότε οἱ γονεῖς ὀδηγοῦνται ἀπὸ τὸ βιβλίον αὐτὸ τοῦ σχολεῖου διὰ τὴν ἐπιστήμην ἢ τὸ ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἐκλέξουν διὰ τὸ παιδί των.

Καὶ τὸ σχολεῖον, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν μεγαλύτεραν ἐπιρροὴν διὰ τὸ μέλλον τοῦ παιδιοῦ, τὸ παρακολουθεῖ ἔπειτα καὶ εἰς τὴν κοινωνικὴν του ζωὴν καὶ δρασίαν, καὶ ἀναγράφει εἰς τὸν ἴδιον πίνακα τῆς προόδου του ὡς παιδιοῦ καὶ τὴν δρασίαν του ὡς κοινωνικοῦ παράγοντος.

Ἐδῶ μὲ ὅσιν ἐπιπολαιότητα κανονίζεται ἡ ἐκπαίδευσις, μὲ τὴν ἰδίαν κανονίζεται καὶ τὸ ἐπάγγελμα ἢ ἡ ἐπιστήμη ποῦ θὰ ἀκολουθήσῃ τὸ παιδί. Ὅπως οἱ γονεῖς κρίνουν ἀπὸ τὰς ἐξετάσεις του διὰ τὰς ἀποκτηθείσας γνώσεις, θὰ κρίνουν μεθαιῶρον καὶ διὰ τὸ στάδιόν του σύμφωνα μὲ τὴν φιλοδοξίαν των καὶ τὰ ἰδικὰ των συμφέροντα καὶ ὄχι μὲ τὴν ἰδιοφυίαν καὶ φυσικὴν κλίσιν τοῦ παιδιοῦ.

Σχολεῖον καὶ γονεῖς ἐργάζονται κατὰ τύπους, τυφλωμένοι ἀπὸ τὴν ρουτίαν καὶ εἰς τοὺς τύπους αὐτοὺς θυσιάζεται σήμερον μὲν ἡ ὑγεία τοῦ παιδιοῦ, αὔριον δὲ καὶ ἀργότερα τὸ μέλλον του, ἡ ζωὴ του ὀλόκληρος.

Δι' αὐτὸ καὶ αἱ ἐξετάσεις ἂν καὶ καταργήθησαν ἀπὸ τὸν νόμον, ἂν καὶ θεωροῦνται περιτταὶ ἀπὸ ὄλους τοὺς πολιτισμένους λαοὺς, ἂν καὶ ἀναγράφονται ὡς πρᾶγμα παλαιὸν καὶ ἀνεφάρμοστον, θὰ

ἐξακολουθοῦν ὅμως νὰ γίνονται πάντοτε, νὰ σκορπίζουσιν τὴν ἀγωνίαν εἰς τὰς παιδικὰ σώματα, θὰ ἐξακολουθοῦν νὰ ἐνθαρρύνουσιν καὶ προάγουν τὸν τσαρλατανισμόν, νὰ ἱκανοποιοῦν τὴν μταιότητα καὶ φιλοδοξίαν τῶν γονέων, καὶ νὰ συντελοῦν ὅπως ἡ ἐπιπολαιότης καὶ ἡ ἡμιμάθεια βασιλεύει εἰς τὴν κοινωνίαν μας τῆς ρουτίνας, εἰς τὴν ὁποίαν τόσα δημιουργοῦνται καθ' ἡμέραν θύματα.

K. PAPPEN

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ ΤΗΣ ΚΝΩΣΟΥ ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΗΣ Δ^{ος} ΑΝΝΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ Γ'.

Τὴν θέσιν τοῦ ἀστέρους κατέχει, εἶπον, ἐνίστε ὁ σταυρός.

Ἄλλ' ἐκτὸς τούτου καὶ ἄλλος σταυρὸς ὁ λεγόμενος svastika (λέξις σανσκριτικὴ), τοῦ ὁποίου αἱ κερκίαι κάμπτονται εἰς ὀρθὴν γωνίαν εἶναι συνήθης ἀπὸ τῶν λιθίνων χρόνων ἐξαρχνίζετο βραθυμῶν καὶ ἀναρχνίζετο κατὰ τὸ 800 π. Χ., ἐπὶ τῶν ἀγγείων καὶ τῶν ἀρχαίων νομισμάτων καὶ γίνετο σπανιώτατος κατὰ τὴν κλασσικὴν ἐποχὴν.

Ἐκ νέου φέρεται κατὰ τοὺς χριστιανικοὺς χρόνους εἰς τὰς Κατακόμβας τῆς Ρώμης εἰς τὰς ἐπιτυμβίους στήλας τῆς Μ. Ἀσίας. Ἡ σβάστικα εἶναι κοινὴ εἰς ὄλους τοὺς Ἰνδο-ευρωπαϊκούς λαοὺς καὶ τὴν βουδικὴν τέχνην τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Κίνας.

Ἐν τῇ αὐτῇ πλευρᾷ ἐν ἧ καὶ τὰ ἱερὰ κεῖται καὶ ἡ «αἴθουσα τοῦ θρόνου», οὕτω λεγομένη ἐκ τοῦ ἐν αὐτῇ γυψίνου θρόνου. Ἄλλ' ἡ αἴθουσα ἢ φέρουσα τὸ παμπῶδες αὐτὸ ὄνομα εἶναι πολὺ μικρὰ διὰ νὰ παραδεχθῶμεν αὐτὴν ὡς χῶρον ὑποδοχῆς.

Ἀντικρὸν τοῦ θρόνου εἶναι δωμάτιον λουτροῦ. Τὸ μέρος τοῦτο ἐθεωρήθη ὡς τόπος ἀναψυχῆς, ἢ δὲ δεξαμενὴ ὡς ἰχθυοτροφεῖον ἢ ἐνυδρεῖον.

Ἄλλ' ὁ Ὅμηρος εἰς τὸ Α τῆς Ἰλιάδος προκειμένου νὰ τελεσθῇ ἡ πρὸς ἐξίλασμον τοῦ Ἀπόλλωνος θυσία ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὴν προπαρασκευὴν τῆς θυσίας οἱ μέλλοντες νὰ ἐκτελέσωσιν αὐτὴν ἔπλυναν τὰς χεῖράς των, διότι μόνον μὲ καθαρὰς χεῖρας ἐπετρέπετο νὰ κἀμνωσι θυσίαν.

Συμφώνως πρὸς ταῦτα τολμῶ νὰ παραδεχθῶ

ΟΥΠΑΝΙΑ ΜΑΚΡΗ

Ἄριστοῦχος τῶν Φυσικῶν Ἐπιστημῶν.

τὴν γνώμην ἐκείνων, οἵτινες νομίζουσιν ὅτι εἶναι λουτρόν καὶ τοῦ λουτροῦ τούτου ὁ ἱερεὺς — βασιλεὺς ἐποιεῖτο χρῆσιν πρὸ τῆς ἐκτελέσεως θρησκευτικῆς τινος τελετῆς, διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ βασιλεὺς κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους συνεκέντρον εἰς ἐαυτὸν πάσας τὰς ἐξουσίας.

Διογενὴς αὐτὸς καὶ θεόπεμπτος ἦτο καὶ κεφαλὴ τῆς θρησκείας. Μετὰ τὸν καθαρμὸν ἐνεδύετο εἰς τὴν παρακειμένην αἴθουσαν καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου ἐκοσμεῖτο καταλλήλως διὰ τὴν θυσίαν.

(Ἡ ὀροφὴ τοῦ δωματίου ἦτο ἐκ ξύλου κλιτεχνικῶς ἐπεξεργασμένου, δείγματα τοῦ ὁποίου εὑρέθησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου).

Αἱ δύο πρὸς τὰ Β. Δ. τοῦ ἀνακτόρου πλατεῖαι κλίμακες, αἱ ἐνούμεναι κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ν' ἀποτελῶσιν ὀρθὴν γωνίαν, εἶναι τὸ θέατρον τῆς Κνωσοῦ, τὸ ἀρχαιότερον γνωστὸν θέατρον ἴσως τοῦ κόσμου.

Πολὺ μικρὸν περιλαμβάνον μόλις 400—500 θεατὰς ἦτο θέατρον βασιλικόν. Βεβαίως δὲν ἐτελοῦντο ταυρομαχίαι, ἀγῶνες πολὺ ἀρεστοὶ εἰς τοὺς Μυκηναίους καὶ τοὺς Κρήτας, ἀλλ' ἀπαιτοῦντες πολὺν χῶρον.

Συμβουλευόμενοι τὰς τοιχογραφίας τοῦ ἀνακτόρου, τὸ μέγα αὐτὸ βιβλίον, τὸ ὁποῖον μᾶς περιγράφει τόσον ζωντανὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνακτόρου, πειθόμεθα ὅτι ἐτελοῦντο πυγμαχίαι, πομπαὶ θρησκευτικῶν ἔχουσαι χαρκατῆρα καὶ χοροί.

Ἡ φήμη τῶν Κρητικῶν χορῶν καὶ μάλιστα τῆς πυρίχης ἦτο μεγάλη. Οἱ ἡρώικοι πρόγονοι τῶν σημερινῶν ὀρεσεβίων πολεμιστῶν ἦσαν ἀριστοὶ χορευταί, κατορθώσαντες θυμωδῶς νὰ προσαρμόσωσι τὴν διασκεδάσιν πρὸς τὸ πολεμικὸν τῶν ἤθους. Ὑποὶς ἠσκούοντο νὰ τανύωσι τὸ τόξον καὶ ἀριστοὶ τοξόται ἐθεωροῦντο οὕτω καὶ νὰ χορεύωσιν ἔνοπλοι. «Ὡστε μὴδὲ τὴν παιδιᾶν ἀμοιβὴν εἶναι τῶν πρὸς πόλεμον ἡρώων».

Τόσον ὀνομαστοὶ ἦσαν οἱ χοροὶ αὐτοί, ὥστε καὶ ὁ Ὁμηρὸς ἀναφέρει ὅτι ὁ Ἡφαιστος κοσμητὴν τὴν διὰ τὸν Ἀχιλλεὺς ἀσπίδα ἐπεικόνισε καὶ χορὸν.

οἷον ποτε ἐνὶ Κνωσῶ εὐρείῃ
Δαίδαλος ἤσκησε καλλιπλοκάμῳ Ἀριάδνῃ.
Ὁδὸς πρὸς δυσμὰς τοῦ θεάτρου ὁδηγεῖ εἰς σειρὰν δωματίων εἰς ἓν τῶν ὁποίων εὐρέθησαν ἀπειρία χαλκίων βελῶν καὶ πινναίδες ἀνεπίγραφοι.

Τὰ βέλη ἦσαν τοποθετημένα ἐντὸς ξυλίνων κιβωτίων, τὰ ὅποια κατεστράφησαν ὑπὸ τοῦ χρόνου, ἐπὶ τοῦ καλύμματος δ' αὐτῶν εἶχον προσκρυσθῆ καὶ ἐξ ἀργίλλου πινναίδες, ἐφ' ὧν ἐσημειοῦτο ὁ ἀριθμὸν τῶν βελῶν.

Ἄλλα σημειοῦσιν ἄρματα, ζίφη καὶ τόξα. Ἐντεῦθεν προέκυψεν ἡ ὑπόθεσις ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ ὀπλοστασίου τοῦ ἀνακτόρου.

Ἄλλὰ θὰ μὲ ἐρωτήσητε ἴσως καὶ δικαίως περὶ τοῦ Ἀχθύνου τοῦ κτίσματος τοῦ Δαίδαλου. Λέγοντες Ἀχθύνου σήμερον ἐννοοῦμεν συμφώνως πρὸς τὰς παιδικὰς μὲς ἀναμνήσεις φυλακὴν μυστηριώδη μὲ σκοτεινάς, λοξὰς, μακρὰς καὶ ἀδιεξόδους στενωποὺς εἰς τοὺς διαδρόμους τῆς ὁποίας διέτρεχε τὸν κίνδυνον ν' ἀποπλανηθῆ ὁ μὴ μεμνημένος εἰς τὰ μυστήρια τῆς καὶ πρὸς τὸ κτίσμα αὐτὸ συνδέεται ὁ Μινώταυρος, ὁ Θησεύς, ἡ Ἀριάδνη καὶ τόσοι ἄλλοι μῦθοι, οὗς κρίνω ἀνωφελές ν' ἀναφέρω, ἀφ' οὗ ὅλων ἡ παιδικὴ φαντασία ἐγκαλυφθῆ με αὐτούς.

Ἄλλὰ τὴν μυστηριώδη καὶ σκοτεινὴν φυλακὴν τοῦ Μινωτάου συμφώνως πρὸς τὰς παρὰδοσεις δὲν εὐρίσκωμεν σήμερον ἀντ' αὐτῆς ἀνεκαλύφθη κολοσσαῖον ἀνάκτορον μὲ μεγαλοπρεπῆ πρόπλακα, μεγάλας αὐλὰς καὶ ἀπειρίαν δωματίων καὶ διαδρόμων καὶ ὑπογείους κρύπτας τιμαλφῶν ἀντικειμένων.

Ἄλλ' εἶναι δυνατὸν τὸ οικοδόμημα τοῦτο νὰ ὑποστηρικθῆ ὅτι εἶναι ὁ Ἀχθύνου.

Σήμερον πάντες συμφωνοῦσιν ὅτι εἶναι ὁ Ἀχθύνου στῆριζόμενος ἐπὶ τῆς σημασίας τῆς λέξεως καίτοι δὲν παραδέχονται πάντες τὴν αὐτὴν ἑτυμολογίαν.

Ὁ Frans κλίνει πρὸς τὴν γνώμην ὅτι «Ἀχθύνου» προέρχεται ἐκ τῆς Κρητικῆς λέξεως «ἀθρυν» τῆς σημερινῆς τὸν διπλοῦν πέλεκυν καὶ ἐκ τῆς δηλοῦσης τὸν τόπον φρυγοκρητικῆς καταλήξεως νθος. Ἡ Κόρινθος, Πέρινθος, Ὀλυνθος, Ἰάκυνθος δὲν εἶναι καὶ μόναι πόλεις αἱ διασώσασαι τὴν κατάληξιν ταύτην ἀλλὰ καὶ ὀνόματα κοινὰ π. χ. Ἰάκυνθος, Τερέβινθος, Τέρμινθος.

Ὡστε Ἀχθύνου εἶναι αὐτὸς τοῦ διπλοῦ πέλεκους ἢ τοῦ οικοδόμημα ἀφιερωμένον εἰς τὸν διπλοῦν πέλεκυν ἢ τὸν θεὸν οὗ σύμβολον οὗτος.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ διπλοῦς πέλεκυς εἶναι ἐν τῶν ἱερωτάτων συμβόλων τοῦ κρητικῶν πολιτισμοῦ, διότι εὐρέθη μεταξὺ τῶν ἱερῶν κερμάτων, ἐπὶ στύλων καὶ ἀνωθεν βωμοῦ.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη καταρρίπτει τὰ παλαιὰ παιδικὰ εἰδωλά καὶ ἐν τῷ μεγαλοπρεπῆ ἀνακτόρῳ ἀναγνωρίζομεν μὲν τὸν Ἀχθύνου, ἀλλ' ὡς τὸν οἶκον θεοῦ.

Ἄλλὰ τίνας θεοῦ ἦτο σύμβολον καὶ τίς ἡ σημασία τοῦ συμβόλου;

Ἡ σημασία τοῦ συμβόλου εἶναι ἀμφίβολος. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ πέλεκυς πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἦτο ἐργαλεῖον καὶ τὸ ὄπλον διὰ τοῦ ὁποίου ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἠμύνη καὶ ἐπετέθη κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ τῶν θηρίων, ἐπομένως ταχέως ἀπέβη καὶ τὸ σύμβολον τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως. Ἄλλὰ μὲ τὴν τάσιν τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ τότε ἄνθρωποι ν' ἀποθεώωσιν τοὺς ἀνθρώπους διὰ τῆς λατρείας τῶν νεκρῶν τῶν καὶ νὰ ἐνανθρωπίζωσιν τοὺς θεοῦς τῶν, ἐπειδὴ ὁ διπλοῦς πέλεκυς ἐχρησιμοποιεῖτο εἰς τὰς θυσίας ἐγένετο τὸ σύμβολον καὶ τῆς θεϊκῆς δυνάμεως.

ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΡΙ

Ἐξοχὴ ὅπως τὴν ὀνειρεύονται οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἀγαποῦν τὴν φύσιν. Δένδρα μεγάλα, βουναὶ ἀπλά, μαλακὰ, ἡμερὰ, ὀρίζων ἀνοικτός, μὲ ἓνα ρυάκι νερό, ἡσυχο, ἀθόρυβο καὶ αὐτὸ ὅσον τὸ μικρὸ ἐκκλησάκι τοῦ τοῦ συντριφεύει.

Ὅλα γύρω ἀπλά, ἡσυχα, χωρὶς ἐπιστημότητος ἢ πολυτέλειαν. Δυὸ τρίκα κερφεναῖα τοῦ δίδου καὶ φαί, δυὸ τρίκα ξενοδοχεῖα, ἀπλά καὶ καθαρά, δυὸ δασάκια, χωρὶς βίλλες μὲ ρυθμὸς καὶ ἐπαύσεις ἐπιστήμων. Καὶ ὅμως δὲν λείπει οὔτε ἡ ἀρχιτεκτονικὴ ἀπὸ τὴν ἐξοχικὴν αὐτὴν γωνιά, οὔτε ἡ ἐμορφιὰ ἐκείνων τοῦ σκορπίζει ἢ φύσις ἀπὸ τὴν πολυχρομον καὶ ἀρμονικὴν παλέτα τῆς.

Τὰ δένδρα, πλάτανοι καὶ λεύκες, καρυδιές καὶ κερκασίες, πεῦκα καὶ πικροδάφνες σκορπίζουν σιγιὰς πράσινες εἰς κάθε τόνον, κλαδίχ ἄλλοῦ σὺν σκεπασμένα ἀπὸ πράσινα βελουδένια παρκαπέτασμα καὶ πελότες γιγάντιες ἀπὸ peluche, ἄλλοῦ σὺν μπράτσα μπρούτζινα στολισμένα μὲ νταντελένια μανίκα καὶ ἄλλοῦ ὅσον ὀλοστρόγγυλες μπάλες βελουδοτές. Ποῦ καὶ ποῦ μέσκα στοὺς ἐναγκαλισμοὺς τῶν κλαδίων προβάλλουν κόκκινες γραμμὲς μαλακῆς καὶ ἀρμονικῆς ποῦ ἐνθουμίζουσι στύματα δροσερὰ κοριτσιῶν εἴτε εἰς τσαμπιὰ πυκνὰ, σφικτοδεμένα ὅσον ἀπὸ κοράλι ἀκατέργαστα.

Εἶναι ὁ γλυκὺς καρπὸς τῆς ἀνοίξεως, ποῦ θὰ ἐσθῆκε μόνος του γιὰ νὰ πλέξη τὸ πρὸ ζωντανὸ καὶ συμβολικὸ μαγιάτικο στεφάνι, τὴν κλείει μέσκα του ποίησιν καὶ γλύκα καὶ χυμὸν νεότητος.

Τὰ κερκασία ποῦ φουσκῶνουν κοκκινόχρυσα σὺν cabochons ἀπὸ τοπάζια καὶ μέσκα ζωντανεύουν μὲ τὰ χρώματά των τὴν πολὺ πράσινη μονοτονία τῶν ἄλλων δένδρων. Δυὸ τρίκα πικροδάφνες, εἶναι ἀλήθεια, ὑψόνουν καὶ αὐτὲς κοντὰ εἰς τὸ ἐκκλησάκι ἀνάστηκα ἄπως ὑπερφυσικὸν μὲ μπουκέτα τριανταφυλλίαι ἀνάμεσκα εἰς τῆς γιγάντιαις λεύκαις καὶ τὰ ὑπερῷα πεῦκα τῆς ρευματιᾶς, ἀλλὰ τὰ λουλουδιὰ των δὲν ἔχουν οὔτε τὴν χάριν, οὔτε τὴν λαμπρότητα τῆς γιγαντιστῆς πορφύρας ποῦ ἀπλόουν τὰ κερκασία εἰς τὸ βαθυπράσινο φύλλωμά των. Τὸ λουλουδι τῆς πικροδάφνης ἰμοιάζει ἀπὸ τριανταφυλλί τσιγαρόχρυσον καὶ σκορπίζει γύρω του ὅσον γυναικῆ ἐπαρχιώτισσα χρώματτα κτυπητὰ, φαντασμένα, αὐθάδη, ποῦ κινεῖ τὴν προσοχὴν ἀλλ' ὄχι καὶ τὸ λεπτὸν αἰσθημα τῆς ἡδονῆς ποῦ ζυπνὰ κάθε ὠρατὸ χρωματισμένο καρπὸ ἡ λουλουδι εἰς τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ. Πουλιὰ μὲ φωνὴν ὀργάνου Σαρχιζάτε, ἀηδόνια γλυκύλακα κατοικοῦν μέσκα εἰς τῆς μεγάλας λεύκαις μὲ τὰ ἀσημένια τὰ δίχρωμα φυλλώματτα. Τώρα γιὰ τὰ ἀηδόνια πλέκουν τῆς φωνῆς των κατὰ προτίμησιν ἐπάνω εἰς τῆς λεύκαις, αὐτὸ εἶναι μυστικὸ ἰδικὸ των, ποῦ δύσκολα ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι θὰ ἠμποροῦσαμε νὰ ἐξηγήσωμεν. Ἴσως γιὰ τὰ ἀσημωτὰ φύλλα των, σκορπίζουν εὐθυμίαν εἰς τῆς ψυχούλες τῶν πουλιῶν ποῦ κυλοῦν μέσκα των τόσους μουσικούς θησαυροὺς. Ἴσως γιὰ τὰ φύλλα τῆς λεύκαις τραγουδοῦν καὶ αὐτὰ ἀδιάκοπα ἓνα ἀπλό μεταλλικὸν τραγούδι ποῦ συνοδεύει τὸν ψάλτη τὸν πτερωτὸ εἰς τῆς τρίλιες καὶ τοὺς λαρυγισμοὺς του. Ὅπως δὴποτε ὅσον μεγάλος ἀπὸ τοὺς μεγαλειτέρους τραγουδιστὰς τὸ ἀηδόνι κατοικεῖ εἰς τῆς

λεύκαις, ποῦ εἶναι ὑψηλὲς πολὺ καὶ λυγιστῆς, ὅσον νὰ ἐρωτοτροποῦν ἀδιάκοπα μὲ τὸ ἀεράκι, ποῦ χαϊδεύει τὰ φύλλα των, καὶ μὲ τὸν ἥλιο, ποῦ σκορπᾷ τόσα ἀσημῆ ἐπάνω των, καὶ μὲ τὸ γαλκνὸ στερέωμα ποῦ ἀντικλαεῖ τῆς μουσικῆς συμφωνίας των.

Ἀντικρὸν ἡ Πεντέλη ἀπλώνει τεμπέλικα, ξεκουραστικὰ τὸ κυματιστὸ σῶμα τῆς, ποῦ Τόσους τὴν κίβωνα γενεᾶ ἀριστοτεχνικὰ χωρὶς νὰ κουρασθῆ καὶ νὰ γυράσῃ. Πρόγονος δόξης, ποῦ κλείει ἓνα Παρθενῶνα μέσκα τῆς, ξαπλώνη ἤρεμα τῆς μαλακῆς γραμμῆς τῆς, ὅσον γυναικῆ ἐμορφῆ, πολυκάραπη, ποῦ ὅσον καὶ ἄν γενεᾶ, ὄλο καὶ ἐμορφότερη γίνεται, ὄλο καὶ ξανκνιώνει εἰς μὴ μεστὴ καὶ χυμερὴ ὀρίμνηση. Εἰς κάποιες δύσες μαγικῆς, ἀπὸ ἐκείνες ποῦ μόνον ὁ οὐρανὸς τῆς Ἀττικῆς ἀπλόνει εἰς τὰ ἡλιοβασιλέμματα του ἡ Πεντέλη σκεπάζει μὲ τριανταφυλλίαις γλαμύδες τὰ μαρμαρένια σπλάγγνα τῆς ὅπου γυμνώνει ἀκούραστα τῆς λευκῆς πέτρας ὁ λατόμος γίνονται χρυσοκόκκινα ὅσον τοὺς χρυσοὺς τοῦ Παρθενῶνος στύλους.

Αὐτὰ εἶναι τὰ στολίδια τοῦ Κεφαλαρίου καὶ ἡ ὀλόκαμπη του πολυτέλεια. Ἀπὸ τὸ μικρὸ τὸ κερκασί τοῦ ξενοδοχείου μὲς ποῦ ἐδανείσθη ἀπὸ τὴν Πεντέλην τὸ ὄνομα του τοῦ Πεντελικῶ, ἀπολαμβάνω ὄλην αὐτὴν τὴν ὀραυτῆτα τῆς φύσεως, ποῦ ὀμιλεῖ σιγὰ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὰς αἰσθητῆς μου τὴν γλῶσσαν τῆς μεγάλης ἐμορφῆς.

Κι' ἀπ' τὴν μικρὴν πλατεῖαν τοῦ Κεφαλαρίου ποῦ τὴν στεγάζουν δένδρα γιγαντοκορμα ἔχω τὴν περὶ μεγάλην καὶ πλουσίαν κίθουσαν, ποῦ νὰ ἐπιθυμῶ καὶ νὰ φιλοδοξῶ ἦτο δυνατὸν. Κάτω ἀπὸ τὴν στέγην αὐτὴν τὴν δροσερὰν καὶ τὴν φιλόξενον ἡ ὄρακις περνοῦν εὐκόλα, εἰρηνικὰ μὲ ἡδυπάθειαν καὶ ἡσυχίαν ζηλευτὴν ψυχῆς καὶ πνεύματος.

Ἐξοχὴ ἡ ἐμορφὴ τῆς φύσεως σκιαζεταὶ ἀπὸ τὴν εἰσβολὴν τῶν στρατευμάτων, ποῦ ἦλθον νὰ ξεκουρασθῶν κάτω ἀπὸ τὴν Πεντέλην μετὰ τὰς μάχας καὶ τὰ πολεμικὰ των κατορθώματα. Ὡρες ὀλόκληρες ἄνθρωποι νικημένοι περὶ ἀπὸ τὴν κούρασιν, ἀσχημοὶ μέσκα εἰς τὰ σκοτισμένα των ἐνδύματα, παραταγμένοι εἰς γραμμὰς καὶ φορτωμένοι μὲ πολεμικὰς ἀποσκευὰς ἀπλόνονται καὶ ξετυλίσσονται ὅσον φείδια χρυσοπράσινα εἰς τοὺς δρόμους καὶ τὴν κοιλάδα τοῦ Κεφαλαρίου.

Τὸ σιγαλὸν ρυάκι, ἡ ρευματιὰ ποῦ σιωποῦσε γύρω ἀπὸ τὸ ἐκκλησάκι μὲ τῆς κόκκινες γραμμῆς, τὰ δένδρα ποῦ φλυαροῦσαν μόνον των χωρὶς φωνὴ ἀνθρώπου νὰ τὰ δικαίωτη, ἡ

τρίλιες τῶν ἀηδονιῶν, ὅλα χάνονται καὶ σβύ-
νουν, ἀπὸ τῆς μιᾶς στιγμῆς εἰς τὴν ἄλλην.
Τρουμπέτες, τραγοῦδιχ πολεμικὰ, ποῦ βγαί-
νουν ἀπὸ λαίμους ξηροὺς ἀπὸ τὸν κόπον, πο-
δοβολητὸς ἀλόγων, κατρακυλίσματα κάρων
καὶ ἀμαξιδῶν, γέλοισι, γκρίνιες, φωνές, δια-
τάγματα, μεταλλικοὶ ἤχοι σπαθιῶν, ἰδοὺ τὸ
Κεφαλάρι στρατόπεδον, τὸ Κεφαλάρι τόπος
κατασκηνώσεως καὶ καταυλισμοῦ μιᾶς ὀλο-
κλήρου μεραρχίας τῆς περὶ κουρασμένης, ἀλλὰ
καὶ τῆς περὶ δυνατῆς. Ἀφοῦ μόνη αὐτὴ τα-
λαιπωρεῖται εἴκοσι ἡμέρες τώρα καὶ οἱ ἄνδρες
τῆς δὲν ἔχασαν τὸ ἠθικὸν τῶν, εἶναι εὐθυμοὶ
καὶ ζωηροὶ, ὅταν νὰ ἔρχονται ἀπλούστατα
ἀπὸ ἓνα στρατιωτικὸν περιπάτον ἀναψυχῆς.

Οἱ ἀξιωματικοὶ κλείουν τὴν παρέλασιν τῶν
στρατευμάτων, ποῦ ἐκράτησε τρεῖς ὥρες ὀλο-
κλήρες. Ἐπιπποὶ ἐπάνω εἰς ὠραία ἄλογα
μὲ τὰ ἄσπρα καλύμματα τῶν ποῦ πτερυγί-
ζουν ἐπάνω εἰς τῆς πλάτες τῶν ὅταν σημαί-
εις εἰρήνης, ζωηροὶ, μὲ κόκκιναμάγουλα, μὲ κἄτι
νεανικὸν εἰς τὴν στάσιν καὶ εἰς τὸ βλέμμα
καὶ οἱ ὀλιγώτερον ἀκόμη νέοι, ἀκολουθοῦν
τοὺς ἄνδρας εἰς τὸν τόπον τοῦ καταυλισμοῦ
καὶ σταματοῦν εἰς τὰ μικρὰ ξενοδοχεῖα, ὅπου
ὄχι καταλύσουν.

Ἔως τώρα μόνον εἰς τὰ μυθιστορήματα καὶ
μάλιστα τῆς ἐποχῆς τοῦ Ναπολέοντος εἶχα
παρκαλοῦντοίσι τοιαύτην κίνησιν στρατευμά-
των. Καὶ ἴσως γι' αὐτὸ μοῦ ἐφάνη ὅτι ὁ
ἀξιωματικὸς ποῦ ἀπεσπᾶσθη ἀπὸ τοὺς ἄλλους,
ὄρμησε μὲ τὸ ἄλογόν του, ἔως ἐπάνω κατ'
εὐθεῖαν εἰς τὴν πόρτα τοῦ ξενοδοχείου μὲς
καὶ ἐκτύπησε μὲ τὸ καμιτσίκι του, ζητῶν
τὸν ξενοδόχον, ὅταν καθαρὴ ἀντιγραφὴ τοῦ
Δουμᾶ. Καὶ μοῦ ἐφάνη παράξενο, πῶς ἄκουσα
μὲ Ἑλληνικὰ λόγια νὰ προσκαλεῖται ὁ ξενο-
δόχος, ἀντὶ *holà la belle* ποῦ βάζουν πάντα
οἱ Γάλλοι συγγραφεῖς εἰς τὰ στόματα τῶν
σπαθοφόρων ἐπιδρομέων, ποῦ ἐπιστρέφουν ἀπὸ
τὰς μάχας. Ἄλλως τε *la belle* ἐδῶ ἦτο ἀ-
πλούστατα ἡ κυρὰ Μαριγῶ μὲς, μὴ κωντο-
χονδροῦλα Κηφισιώτισσα γυναικούλα ποῦ ὑπη-
ρετεῖ τὸ ξενοδοχεῖον Φασέξ ἀπὸ χρόνια, χω-
ρὶς νὰ σκοτίζεται οὔτε διὰ τὸν Ἑλληνικὸν
στρατὸν, οὔτε διὰ τοὺς ζητοῦντας καταλύμα-
σωματάρχης του.

Καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ὁ κ. συνταγματάρχης,
γνωστοτάτη Ἀθηναϊκὴ φυσιογνωμία, ἐκτύπη-
σε πολλὴν ὥραν, ἐφώνησε, ἐθύμως σχεδὸν
χωρὶς νὰ λάβῃ καμμίαν ἀπάντησιν . . .

Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ νεώτεροι ποῦ εἶχαν φθά-
σει μὲ τὰ πρῶτα τάγματα, εἶχαν πλέον ξε-
σκονισθῆ, ξυρισθῆ, φρεσκαρισθῆ, καὶ ἤρχισαν

νὰ περιφέρουν εἰς τὸ Κεφαλάρι τὰ ἠλιοκαμ-
μένα τῶν πρόσωπα μὲ τῆς κοκκινισμένες
μύτες καὶ τὰ ξεφλουδισμένα μέτωπα, ὑπερή-
φνοι βέβαια διὰ τὴν μείωσιν αὐτῆς τῆς ἐμ-
μορφίας τῶν, διότι ἐπὶ τέλους μὲ τὰ γυμνά-
σιζ αὐτὰ ἐλάμβαναν καὶ αὐτοὶ τὸ βάπτισμα
τοῦ στρατιώτου, τοῦ ἀνδρὸς ποῦ ἀναλαμβάνει
ἓνα βαρὺ καθήκον ἀπέναντι τῆς πατρίδος τῶν.

Δὲν εἶχε περάσει οὔτε ὥρα, ἀφότου καὶ τὸ
στράτευμα εἶχε τελειώσει τὴν παρέλασιν του
καὶ ὅλη ἡ ἀπὸ τοῦ Κεφαλαρίου μέχρι τῆς
Πεντέλης κοιλίης ἐπαρουσίαζε στρατόπεδον
καταυλισμένον ἐν τάξει. Αἱ σκηναὶ τῶν στρα-
τιωτῶν παραταγμέναι εἰς γραμμὰς κανονικὰς
ὁμοιάζαν φωλιές μᾶλλον μεγάλων πουλιῶν,
μαῦρες, τρίγωνες ὅταν φεστόνια, μὲ τὴν
μαῦρην ὀξεῖαν γωνίαν τῶν πρὸς τὰ ἐπάνω
συνεχόμεναι ἢ μία μὲ τὴν ἄλλην, μὲ τὰ μαῦ-
ρα τῶν ἀνοιγμάτων κατὰ σειρὰν, ἐδίδαν τὴν
ιδεάν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἤμπορεῖ νὰ ζήσει, ὅπως
καὶ τὰ ζῶα, ὅτι δὲν τὸν χωρίζει ἀπὸ αὐτὰ
παρὰ μόνον ἡ δημιουργία τῶν ἀναγκῶν, τὰς
ὁποίας ἐσώρευσε γύρω ἀπὸ τὴν ζωὴν του καὶ
εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλει τὴν δυστυχίαν του.

Μέσα εἰς τὰ μαῦρα ἐκεῖνα στόματα, ποῦ
γίνονται μὲ δύο μαῦρες κουβέρτες κρεμαστές
ἐπάνω ἀπὸ ἓνα ξύλον μὲ τὰ ἄκρα τῶν ἀνοικτὰ
κάτω ἐπέρασαν τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως ἓνα
μῆνα σχεδὸν τόσοι νέοι, χωρὶς καμμίαν διά-
κρισιν κοινωνικὴν, μὲ μία κουβέρτα ὡς στρῶ-
μα καὶ μὴ μὴ πέτρα ὡς προσκέφαλον. Καὶ ἀντὶ
νὰ ἀρρωστήσουν, νὰ καταβληθοῦν εἶναι ὅλοι
γεροὶ, ζωηροὶ, κόκκινοι, μὲ κἄτι ἀνθρωπώ-
τερον καὶ ἀξιοπρεπέστερον εἰς τὴν παράστα-
σίν των, σωστὰ παληκάρια τοὺς ὁποίους ἀν-
τὶ νὰ ταπεινώσῃ, ἐξηυγένισεν, ἐξύψωσεν ἡ
ζωὴ αὐτῆ.

Παρὰ πέρα, κατὰ διαστήματα ἐτοιμάζεται
τὸ συσσίτιον. Ἐνα καζάνι, δύο μεγάλες πέ-
τρες ὡς πυροστιγῆς καὶ γύρω στρατιῶται μὲ
τῆς κάτασπρες κατσαρόλες τῶν περιμένουν.
Ὁ μάγειρος σιγοτραγουδεῖ, οἱ ἄλλοι παίζουν,
ἀστειρίζονται, εὐφυσολογοῦν. Ἡ σούπα ἄλλως
εἶναι ἐτοιμη καὶ τὸ μοίρασμα ἀρχίζει. Ἡ κα-
τσαρόλες γεμίζουν, ἡ σούπα ἀχνίζει πυκτῆ
εἰς ρύζι, ἀλλ' ὄχι καὶ εἰς πάχος, ὅπως λέ-
γουν ἀστειζόμενοι οἱ ἄνδρες. Κονσομὲ σωστὸ,
πρῶσεξε μὴ στομαχιᾶσης, λέει ὁ ἓνας πρὸς τὸν
ἄλλον χαριτολογοῦντες. Καὶ οἱ κατσαρόλες
ἀδειάζουν γλήγωρα καὶ ξαναγεμίζουν πάλιν
μαζὴ μὲ μεγάλα κομμάτια βραστοῦ κρέατος,
τὰ ὁποῖα καταβροχθίζονται μὲ λαίμαργίαν.

Εἶσθε κουραμένοι; ἔχετε ἀρρώστους; ὑπο-
φέρατε;

Μπα! μόνον τὸ νερὸ ποῦ μὲς ἔλειψε κάπο-
τε. Τὰ ἄλλα ἔλα καλὰ. Τὸ ἠθικὸν τῶν λαμ-
πρῶ. Νομίζω ὅτι ἂν ἐπρόκειτο νὰ ξαναρχίσουν
δὲν θὰ εἶχαν κανένα δισταγμὸν. Ἄλλως τε
τὴν ἐπαύριον εἰς τὴν πρωϊνὴν μάχην καὶ εἰς
τὴν μεγάλην παρέλασιν ἦσαν οἱ παρκατα-
κώτεροι εἰς τὸ θάδισμα τῶν, οἱ πλέον στρα-
τιῶται, ὅταν νὰ τοὺς ἔχη ἐμψυχώσει ἡ νίκη.
τὴν ὁποῖαν πρὸ ὀλίγου μόλις ἀπὸ προωρισμέ-
νοι ποῦ ἦσαν δι' ἤτταν, ὅμως ἐνίκησαν.

Κ. ΠΑΡΕΝ

ΠΟΙΗΤΗΣ ΥΙΟΣ ΕΙΣ ΠΟΙΗΤΗΝ ΠΑΤΕΡΑ

Η ΦΟΙΝΙΚΙΑ

Γ'.

Στὸ «Αἰσθαντικὸ Φυτό» τοῦ Σέλλεϋ, στὴ Μι-
μῦζα, στὸ γνωστὸ ποίημα τοῦ ἐξοχώτερου Ἄγ-
γλου λυρικοῦ, ὑπάρχουν μερῖες ποὺ μοροῦμε
νὰ βροῦμε ὁμοιότητες μὲ τὸ τραγοῦδι τῆς Φοι-
νιας. Στὸ «Αἰσθαντικὸ Φυτό» ἡ ἀλληγορικὴ θέση
βρίσκεται κ' ἐκεῖ μέσα σ' ἓνα κῆπο, στὸν κό-
σμο τῶν λουλουδιῶν ὁ ποιητὴς, μὲ τὸ γνόρι-
μο τρόπο ποῦ σκορπίζεται ὁ ἴδιος στὸν ἐξωτε-
ρικὸ κόσμον γὰ νὰ ἐμψυχώσει τὸ κάθε τι τῆς
πλάσης μὲς παρουσιάζει ἓνα ἓνα τὰ λουλούδια
τοῦ κήπου, καὶ ἀπάνω ἀπ' ὅλα ἱστορεῖ τὸ ξημέ-
ρωμα, τὴ ζωὴ καὶ τὸ θάνατο τοῦ Αἰσθαντι-
κοῦ Φυτοῦ. Ὁ Σέλλεϋ μορφοποιεῖ τὴν ἀνοιξη
σὲ μιὰ δύναμη, σ' ἓνα ὑπερκόσμον γυναικεῖο
πλάσμα ποὺ χύνεται στὸ περιβόλι καὶ κρατεῖ
τὰ λουλούδια στὴ ζωὴ. Ὅσο μένει μαζί τους,
ἀναγαλλιάζουν τὰ λουλούδια κ' ἡ ψυχὴ τους ἀ-
νοίγει πρὸς τὸ ἐξαισιώτερον τ' ὄνειρο. Ἐρχε-
ται ὁμοῦ ἡ ὥρα καὶ μισέοντια χάνεται τὸ ὑ-
περκόσμον πλάσμα, ἡ θεόσταλη *lady* στὸ τέ-
λος τοῦ καλοκαιριοῦ. Τότε γέρνουνε πρὸς τὸ
μνήμα τὰ λουλούδια καὶ πεθαίνουν, ἀφοῦ κρύ-
ψουν ὅμως πρῶτα βαθειὰ στὶς δίπλες τῆς ὑ-
γρῆς γῆς τὸ σπόρο τους. Τελειώνει καὶ τὸ Αἰ-
σθαντικὸ Φυτό, γὰ νὰ μὴ ξαναζήσει ποτὲ πιά,
καὶ στὸ μέρος ποὺ ἀνθίξε φυτρῶνον ἀγριόχορ-
τα καὶ σκυλοβότανα. Ὅπως ὁ ποιητὴς τῆς Φοι-
νιας ἀφίνει νὰ μισοφαίνεται κατὰ ἀπὸ τὸν ἑα-
τό του στὰ γαλανὰ λουλουδάκια, ἔτσι καὶ ὁ
Σέλλεϋ ταυτίζει τὸν ἑαυτό του μὲ τὸ αἰσθαν-
τικὸ φυτό. «Τὸ ποίημα τοῦτο ποὺ εἶναι ἡ ἱστο-
ρία, ἐνὸς φυτοῦ, εἶναι καὶ μιᾶς ψυχῆς ἡ ἱστο-
ρία, τῆς ψυχῆς τοῦ Σέλλεϋ, τῆς αἰσθαντικῆς».
Τὸ γλυκὸ ἐκεῖνο περιβόλι, ἡ πανόρωια ἐκεῖνη
(Κυρὰ,

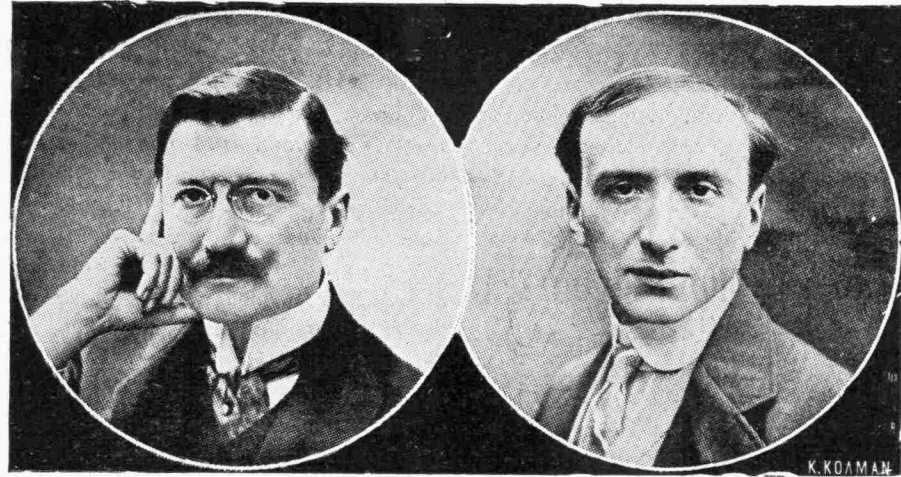
Κι ὅλες οἱ μορφὲς οἱ ὀλόγλυκες καὶ ὅλα τὰ μῦρα,
Δὲν ἐφύγανε σ' ἀληθινὰ ποτὲ:

Ἐμεῖς, ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἀλλάξαμε ὄχι ἐκεῖνα. (2)

Οἱ δύο ποιητῆς, ὁ Σέλλεϋ καὶ ὁ δικός μας

ὁ ποιητὴς τῆς Φοινικίας, ποὺ τοὺς χωρίζουνε
λογῆς λογῆς διαφορῆς, διαλέξανε δυὸ περιβόλια
μὲ τὸν ἀνθῆνιο κόσμον ποὺ κλείνουνε, γὰ νὰ
φανερῶσουνε δυὸ διαφορετικὲς ἰδέες, ὁ πρῶ-
τος, μέσα σ' ἄλλο καὶ τ' ἄπιαστο τῆς φυσιο-
λατρικῆς του συγκίνησεως, τ' ἀκράτητο τῆς παν-
θειστικῆς του μέθης καὶ τὸ αἰθέριο τῆς ἰδεα-
τῆς μεταρσίσεως, καὶ ὁ δεύτερος μὲ τὸ παρουν-
σίασμα κάποιου νοητικοῦ τόνου ἀπάνω ἀπὸ τ'
ἀπλούστερα καὶ τὰ πιὸ συνηθισμένα, μὲ τὸ λυ-
ρικό του ξεφάντωμα καὶ τὴν ἀσυνήθιστη στὴν
ἄλλη του ποίησι ἀφομοίωση τοῦ ἑαυτοῦ του
μὲ τὴν ἴδια τὴ φύση.

Ἡ «Φοινικία» εἶναι γραμμένη μὲ ζηλευτὴ
δεξιότητι, σὲ στίχους ἀφεγάδιαστους ποὺ τοὺς
κρατεῖ τὸ μουσικώτερον κυμάτισμα. Τὸ ποίημα,
ἂν καὶ ξεπερνάει τοὺς τριακόσους στίχους, στέ-
κει ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἔσα μὲ τὸ τέλος στὴν ἴδια
ἀδιάπτωτη μορφή. Σ' αὐτὸ ὁ Παλαμᾶς, κα-
θῶς καὶ σὲ τόσα ἀπὸ τ' ἄλλα του ποιητικὰ ἔργα
δείχεται στυλίστας ἀφεγάδιαστος καὶ ρυθμο-
πλάστης ἄξιος. Τοὺς δεκατριούλλαβους τῆς
«Φοινικίας» μοροῦ νὰ πῶ, χωρὶς δισταγμὸ,
πῶς βάζω πλάι στὸ στερεὸν δεκαπεντασύλλαβο
τοῦ Σολωμοῦ. Ὁ ποιητὴς τῆς «Φοινικίας» διά-
λεξε τὸ δεκατριούλλαβο γὰ νὰ γράψῃ τὴν τό-
σο γνωστὴ ἀπὸ τὴν παράδοση τοῦ στίχου ὁ τ-
τ ἄ β α, τὴ μετρικὴ φόρμα ποὺ μεταχειρίστηκε
στὸ «Δάμπρο» ὁ Σολωμός. Ὁ δεκατριούλλαβος
ἔχοντας περισσώτερον πλάτος ἀπὸ τὸν ἐντεκα-
σύλλαβο, ταυιάζει τὴν προσπάθεια τοῦ ποιη-
τῆ ποὺ ζητεῖ νὰ ἐκφράσῃ τόσο ὑπονοητικὰ τὰ
πιὸ ἀπροσδιόριστα σαλέματα τοῦ λογιμοῦ καὶ
τοῦ ὄνειρου. Πόσο εὐγενικὰ ἡ ὑπόκωφη φωνὴ
τοῦ κρημοῦ καὶ ἡ λαχτάρα ἐκεῖνη ποῦ σ' ἀδιά-
κοπο ριανίσσῃ, (γὰ νὰ δανεισθῶ κατὰ ἀ-
πὸ τὸ λεχτικὸ τῆς μουσικῆς), ἐμψυχώνει ἔτσι
ἀβρὰ καὶ ἀπαλὰ τὸ ποίημα ὀλόκληρο! Κι' ἀκό-
μα πόσο βαθειὰ φοινικιαστικοὶ κάποιον στίχοι
πλημμυρισμένοι ἀπὸ συγκρατητὴ ἀγωνία καὶ ἀ-
πὸ βουβὸ τρόμο! Ὁ τρόμος, τὸ δέος, εἶναι ὁ
πιὸ κυρίαρχος καὶ ὁ πιὸ βαθὺς τόνος τῆς δρα-
ματικῆς τέχνης τὸν τόνο τοῦτο μπόρεσε ὁ Κω-
στῆς Παλαμᾶς νὰ κλείσῃ σὲ πολλὰ ἀπὸ τὰ ποιή-
ματά του καὶ μὲ τὸν τρόπον αὐτὸ νὰ τόνε με-
ταφέρῃ στὴ λυρική του κατὰστασι. Ἔτσι καὶ
στὴ «Φοινικία», μὲ χαρακτηρὰ τὸν τρόμον καὶ
τὸ δέος, καταφέρει νὰ μὲς δώσῃ μερικὸν ἀ-
πὸ τοὺς ὁμοσφοιτέρους στίχους τοῦ τραγοῦδιου
ὀλόκληρου, στίχους ποὺ βυθίζονται στὴν κα-
τανυκτικώτερον ἀτμοσφαῖρα, ποὺ ἀπάνω τους
βαθαίνει ἡ ἐπιβεβαίωση μιᾶς περασμένης ἁμαρ-
τίας καὶ τρέμει μέσα τους ἡ προσδοκία κά-
ποιου μελλόμενου ἀφάνταστου κακοῦ.

Ο ΜΟΥΣΟΥΡΓΟΣ ΛΑΤΖΑΡΗ
(Ο συνθέτης τῆς Λεπρᾶς)

Ο ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ HENRI BATAILLE
(Ο συνθέτης τοῦ λιμπρέττου τῆς Λεπρᾶς)

ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Δ'.

Κι' αὐτὴ ἡ σιωπὴ ἀκριβῶς εἶναι μιὰ ὁλόκληρη ποίηση. Οἱ Ἕλληνες ποῦ ἔζων περιουκλωμένοι ἀπὸ ἀγάλματα εἶχαν μάθει αὐτὴ τὴν ποίησιν, αὐτὸ τὸ μυστήριον ποῦ μετὰ τὴν σιγὴν προστίθεται, τὴν εὐμορφίαν, τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτῆς ποῦ κάμνει πρὸ βρεμῆς τὴν λύπη. Κι' αὐτὴ τὴ σιωπὴ θὰ τὴν συναντήσωμεν ἀργότερα σ' αὐτὸ τὸ ἴδιον δρᾶμα, ἀλλ' ἐμφωχωμένη στὴ Δηϊάνειρα, ὅταν πλήττεται ἀπὸ τὸ βροχὸ χέρι τοῦ ἰδίου τῆς ἐγκλήματος.

— Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἡ Δηϊάνειρα δείχνει ἄλλην τὴν γλυκύτητα καὶ τρυφερότητα τῆς. Δὲν ἐξοργίζεται, ἀλλὰ σὰν μητέρα συγκταβατική ποῦ δέχεται τὰ πείσματα τοῦ παιδιοῦ τῆς.

« Ἄς τὴν ἀφήσωμεν, λέγει, νὰ κάμῃ ὅπως τῆς εἶναι καλύτερα, ἄς μὴ προσθέσωμεν κινουόργικ λύπη σὲ ὅσα ἔχει ἤδη ἡ δυστυχῆς ». Βλέπομεν ὅτι ἡ αἰχμάλωτος ζωντανεύει ἐμπρὸς τῆς καὶ σκιαῖζει τὴν ἐρωμένην. Ἡ συμπάθεια νικᾷ τὴν ἀντιζηλίαν καὶ ζηλοτυπίαν.

Εἶναι ἀπὸ τὰς ὀλίγας περιστάσεις ποῦ ἡ γυναικὴ δείχεται τόσο δυνατὴ ἀπέναντι στὸν ἐκυτό τῆς. Καὶ εἶναι μὲν ἀλήθειαν ὅτι δὲν εἶναι ἀκόμη βεβαία εἰς τὰς ὑποψίας τῆς, ἀλλὰ καὶ ὅταν βεβαιωθῇ ἡ γλυκύτης καὶ ἡ συγκαταβατικὴ καλωσύνη τῆς δὲν θὰ λείψῃ.

Καὶ πράγματι ἡ Δηϊάνειρα δὲν μένει πολλὸν χρόνον εἰς τὴν ἀγνοίαν. Ὁ πρῶτος ἄγγελος τὴν πλησιάζει καὶ τῆς ἀποκαλύπτει τὸ γένος τῆς Ἰόλης, καὶ τὴ θέσι ποῦ πρόκειται νὰ πάρῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἡρακλέους.

« ὦ δυστυχῆς, ἐγὼ, ἀναφωνεῖ μὲ πόνον. ποῖαν συμφορὰν ἔχω δεχθῆ εἰς τὸν οἶκον μου, ἡ ὁποία λαθραίως εἰσέδυσεν! Εἶναι ἡ μομφὴ κατὰ τῆς Ἰόλης καὶ τοῦ Λίχου ποῦ τὴν ἠπάτησαν. Εἶναι ἡ ἐκρηξίς τῆς ζηλοτυπίας τῆς γυναικὸς ποῦ περιμένει τὸν σύζυγόν τῆς διὰ τὸν ἴδιον εὐτυχισμένον μὲ ἄλλην.

Σ' αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἐξέρχεται ὁ Λίχας ἀπὸ τὸ ἀνάκτορον, ὅπου εἶχεν ὀδηγήσει τὰς αἰχμάλωτους. Εἶναι θυμωμένος ἡ λογομαχία τῶν δύο ἀνδρῶν. Ὁ Λίχας ἀρνεῖται νὰ παραδεχθῆ ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶπεν εἶπει ἐν τῷ μέσῳ τοῦ λαοῦ ὅτι ἡ Ἰόλη εἶναι ἡ νέα σύζυγος τοῦ Ἡρακλέους καὶ φέρει ὡς μάρτυρας

MARIA ΚΟΥΖΝΕΤΣΩΦ

(Ἡ μεγάλη Ρωσὶς ἀοιδός, ἡ ὑποδυθεῖσα εἰς τὸ Παρίσι τὸ μέρος τῆς Φαύστας εἰς τὴν νέαν ὄπεραν «ἡ Ρώμη» τοῦ Ἑρρίκου Καίν).

κι' αὐτοὺς τοὺς θεοὺς, ἐνῶ ὁ ἄγγελος τὸν ἔχει ἀκούσει μὲ τὰ ἴδια του τὰ αὐτιά.

Τότε ἡ Δηϊάνειρα, ἡ ὁποία βιάζεται νὰ μάθῃ τὴν δυστυχία της, διότι ἡ ὑπόψια γι' αὐτὴν καὶ ἡ ἀμφιβολία εἶναι χειρότερο καὶ σὲ ὅλο τὸ διάστημα τῆς λογομαχίας εἶχε σκεφθῆ μὲ ἀγωνία ἀποτείνεται στὸν Λίχρα.

«Σ' ἐξορκίζω στὸ ὄνομα τοῦ Διός, ποῦ ρίπτει τὸν κεραυνό, μὴ μοῦ κρύπτῃς τίποτε, διότι δὲν ὀμιλεῖς εἰς γυναῖκα δειλὴν καὶ ἡ ὁποία ἀγνοεῖ τὴν φύσιν τῶν ἀνδρῶν, ὥστε νὰ μὴ ξεύρῃ ὅτι ἐκ φύσεως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ χαίρουν πάντα τὴν ἴδια χαρὰ. Εἰς τὸν ἔρωτα ὅστις θέλει ν' ἀντισταθῆ καθὼς παλαιστῆς εἶναι ἄφρων, διότι αὐτὸς ἄρχει καὶ σ' αὐτοὺς τοὺς θεοὺς. Καὶ ἀφ' οὗ ἐδάμασεν ἐμένα, πῶς θὰ ἦτο δυνατόν νὰ μὴ δαμάσῃ κι' ἄλλην γυναῖκα ὁμοίαν μου. Θὰ ἤμουν παράφρων, ἂν ἐμεμφομένη τὸν σύζυγόν μου διότι κατελήφθη ἀπὸ αὐτὴν τὴν νόσον, ἢ αὐτὴν τὴν γυναῖκα ἡ ὁποία δὲν μοῦ ἔκαμε καμμίαν ὕβριν, ἐπειδὴ οὐδὲ κἀν μ' ἐγνώριζε. Μήπως ὁ Ἡρακλῆς δὲν ἠγάπησε καὶ ἄλλας γυναῖκας; καὶ ὅμως οὐδέποτε ὕβρισα καμμίαν. Θὰ κάμω τὸ ἴδιον καὶ τώρα καὶ ἂν ἀκόμη τακτῆ ὁ Ἡρακλῆς ἀπὸ ἀγάπην πρὸς αὐτὴν, ἐπειδὴ τὴν συμπαθῶ βελύτερα ὅσο σκέπτομαι ὅτι ἡ εὐμορφία της τὴν κατέστρεψε τὴν δυστυχῆ καὶ ὅτι χωρὶς νὰ θέλῃ ὑπεδούλωσε τὴν πατρίδα της».

Ποία σημερινὴ γυναῖκα θὰ ἠμποροῦσε νὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ σκεφθῆ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, σχεδὸν νὰ συγχωρήσῃ τὴν γυναῖκα ποῦ τῆς ἐπῆρε τὸν ἄνδρα της, νὰ εἰσέλθῃ τόσο βλαβερὰ στὴ φύσιν καὶ στὴν σκέψιν ἐκείνων, ποῦ εἶναι ἔνοχοι ἀπέναντί της χωρὶς νὰ παρασυρθῆ ἀπὸ τὰ ἴδια της πάθη! Ἡ Δηϊάνειρα στέκει ἐδῶ τόσο ὑψηλὰ, ποῦ ὅλοι σχεδὸν κί γυναῖκες μὲ ἀπορίαν καὶ κατὰπληξιν ἀτενίζομεν σ' αὐτὸ τὸ ὕψος.

Στὰ λόγια της αὐτὰ ὁ Λίχρας φανερώνει τὰ πάντα. Στὴν βεβαίωσιν αὐτὴ ἡ Δηϊάνειρα δὲν ἐκσπᾷ εἰς κλαυθμούς. Τὸ ἐπερίμενε πλέον. Εἶχε κλάψει τὸν ἑαυτὸν της μὲ τὴν πρώτη ὑπόψια της καὶ μὲ τὴν πρώτη βεβαίωσιν τοῦ ἀγγέλου. Δέχεται τὴν μοῖράν της τέτοια, ὅπως τῆς τὴν δίδει ἡ ἀπιστία τοῦ συζύγου ποῦ αὐτὴ ἀγαπᾷ ἀκόμη. Σιγὰ σιγὰ ἀπέργεται διὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὰ δῶρα ποῦ θὰ στείλῃ εἰς τὸν Ἡρακλέα.

Ὁ χορὸς μένει μόνος εἰς τὴν σκηνὴν καὶ ψάλλει τὸ θυμῶσιον χορικὸν πρὸς τὸν ἔρωτα, ὁ ὁποῖος καὶ τοὺς θεοὺς ἐδάμασε καὶ αὐτὸν τὸν Ἡρακλέα ἔφερον εἰς ἀγῶνα πρὸς τὸν Ἀχιλλῶν διὰ νὰ κάμῃ γυναῖκά του τὴν Δηϊάνει-

ραν. Ἀπὸ τὸ τώρα ἀνυψώνεται εἰς τὸ τότε καὶ ἔπειτα εἰς τὸ πάντοτε. Ὁ ἀγὼν τοῦ Ἡρακλέους τοῦ ἐνθυμίζει τὴν πάλην ποῦ ὁ ἔρωτος δημιουργεῖ γύρω ἀπὸ τὴν γυναῖκα.

Στὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ χορικοῦ ἡ Δηϊάνειρα εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνὴν καὶ πάλιν. Στὸ πρόσωπό της εἶναι ἐξωγραφισμένη κάποια ἐλπίδα πῶς θὰ ξανακέρῃ τὴν ἀγάπην τοῦ ἀνδρός της. Συνέκρινε τὸν ἑαυτὸν της μὲ τὴν Ἰόλην ἠσθάνθη ποία νικηφόρος ἀντιζήλος εἶναι ὑπὸ τὴν στέγην της. Ἡ Ἰόλη εἶναι σὰν τὴν Αὐγὴ, τὴν ὁποίαν ἐκπροσωποῦ εἰς τὸν κοσμικὸν μῦθον τοῦ Ἡρακλέους. Εἶναι εἰς τὸ ἄνθος τῆς ζωῆς της καὶ ἡ ζωὴ τῆς Δηϊάνειρας εἶναι ἤδη εἰς τὴν περίοδον τοῦ μακρασμοῦ.

«Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ἀνδρός, λέγει μελαγχολικά, ἀγαπᾷ ν' ἀρπάξῃ τὸ ἄνθος καὶ νὰ περιφρονῇ τὴν κατεβεβλημένην εὐμορφίαν».

Ἡ Δηϊάνειρα ὅμως ἐξαισθηθεῖ νὰ ἀγαπᾷ τὸν Ἡρακλέα. Δὲν σκέπτεται νὰ τοῦ κάμῃ κακόν. Τὸ μόνον ποῦ θέλει εἶναι νὰ ἀποκτήσῃ καὶ πάλιν τὴν ἀγάπην ἐκείνου ποῦ ἦταν ὁ σωτὴρ του, ὁ σύζυγός της καὶ ποῦ εἶναι ὁ πατέρας τῶν παιδιῶν. Εὐτυχῶς ἐνθυμεῖται ὅτι εἶχε ἕνα φίλτρον ποῦ τῆς ἔδωκεν ὁ Κένταυρος Νέσος τῆ στιγμῆ ποῦ ἀπέθνησκε κτυπημένος ἀπὸ τὸ δόρυ τοῦ Ἡρακλέους, διότι ἠθέλησεν εἰς μίαν διάβασιν ποταμοῦ νὰ φιλήσῃ τὴν Δηϊάνειραν τὴν ὁποίαν ἔφερον ἐπὶ τῶν ὤμων του.

Τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Κενταύρου εἶναι ζωηρὰ εἰς τὸν νοῦν της «ὦ καὶ τοῦ γέροντος Οἰνέως, τῆς εἶχεν εἶπει, ἀποθνήσκω καὶ θέλω νὰ σοῦ δώσω ἕνα δαῖμα τῆς ἀγάπης μου. Φύλαξε τὸ αἷμα αὐτό, ποῦ τρέχει ἀπὸ τὴν πληγὴν ποῦ ἤνοιξε τὸ δόρυ τοῦ συζύγου σου. Ὅταν ὁ Ἡρακλῆς δὲν θὰ σ' ἀγαπᾷ πλέον βάλῃ ἕνα χιτῶνα μ' αὐτὸ καὶ στείλετον νὰ τὸν φορέσῃ. Μὲ τὸ μέσον αὐτὸ θὰ ζωογονηθῇ ἡ ἀγάπη του πῶς μεγάλη ἀπὸ πρωτῆτερα».

Καὶ πράγματι ἡ Δηϊάνειρα βάζει τὸν χιτῶνα καὶ δίδει αὐτὸν ἐντὸς κιβωτίου εἰς τὸν Λίχρα νὰ τὸν φέρῃ πρὸς τὸν Ἡρακλέα μὲ τὴν παράκλησιν νὰ τὸν φορέσῃ εἰς τὴν πρώτην θυσίαν του πρὸς τοὺς θεοὺς. Ἐρωτᾷ τὸν χορὸν, ἐὰν καλῶς κάμνη, καὶ αὐτὸς τὴν ὑποστηρίζει εἰς τὸ ἔργον της.

Καὶ ὅταν ὁ Λίχρας τὴν ἐρωτᾷ μήπως ἔχει νὰ τῷ εἶπῃ τίποτε ἄλλο ἡ Δηϊάνειρα λέγει «Εἶπέ του πόσον φιλικὰ ἐδέχθη τὴν ξένην», σκεπτομένη τὴν Ἰόλην.

Ἄλλο δαῖμα τῆς ἀφοσιώσεώς της τοῦ νὰ θέλῃ ὅσον τὸ δυνατόν συντομώτερον ν' ἀφαιρέσῃ τὴν στενοχωρίαν τοῦ Ἡρακλέους στὴν

σκέψιν τῆς ὑποδοχῆς ποῦ θάκκμεν ἡ παλαιὰ σύζυγος εἰς τὴν νέαν. Εἶναι ἀδύνατον νὰ προχωρήσῃ μίαν γυναῖκα περισσύτερον εἰς τρυφερότητα, εὐλάβειαν καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὸν ἄνδρα της.

Ὁ Λίχρας φεύγει καὶ ὁ χορὸς προσκαλεῖ ὄλους ὅσοι κατοικοῦν ἀπὸ τὴν παλαιάν ἕως τὰ ὑψηλότερα βουνὰ νὰ ψάλλουν τὴν ἐπιστροφή τοῦ ἥρωος, τὸν ὁποῖον τόσον καιρὸν ἀναμένουν. «Ἄς ἔλθῃ, ἄς ἔλθῃ, ψάλλουν. Ἄς μὴ σταθῇ ἡ πολύκωπος νῆς του πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν καὶ ἄς ἔλθῃ ὀπίσω ποτισμένος μὲ ἐπιθυμίαν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν Δηϊάνειραν διὰ νὰ στεγνώσουν τὰ δάκρυά της».

Δὲν προφθάνει νὰ τελειώσῃ τὸ ἔσμα καὶ ἡ Δηϊάνειρα μὲ φρίκη εἰς τὸ πρόσωπον πετιέται ἔξω ἀπὸ τὸν οἶκόν της.

«Φίλι γυναῖκες, λέγει μὲ ἀγωνίαν «φοβοῦμαι μὴ ἔχω κάμει φοβερόν ἔγκλημα».

Καὶ διηγεῖται ὅτι διὰ νὰ βάλῃ τὸν χιτῶνα εἶχε μεταχειρισθῆ ὀλίγον μαλλί ἀπὸ πρόβατα. Τὸ μαλλί αὐτὸ τυχαίως εἶχεν ἀφήσει ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἡλίου, τοῦ ὁποῖου αἱ ἀκτίνες τὸ εἶχαν μεταβάλλει εἰς στάκτιν.

«Φοβοῦμαι ἐξαισθηθεῖ, μήπως ἔστειλα τρομερὸν δῶρον εἰς τὸν σύζυγόν μου. Φοβοῦμαι μὴ τὸ αἷμα τῆς Λερναίας Ὑδρας μὲ τὸ ὁποῖον ἦτο ποτισμένο τὸ δόρυ τοῦ Ἡρακλέους ἔχει δηλητηριάσει τὸ αἷμα τοῦ Νέσου καὶ μήπως αὐτὸς ἐπίτηδες μοῦ τῶδωκε διὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὸν Ἡρακλέα. Ἄλλοίμονον! Ἐνθυμοῦμαι τὰς πινακίδας καὶ τὴν δικθῆκην τοῦ ἥρωος! Τώρα πλέον δὲν ἀμφιβάλλω. Ἄν ἀποθάνῃ ἐκεῖνος μὲ τὴν ἴδια ὀρμὴ θάφαιρέσω τὴν ζωὴν μου. Εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσω ἄτιμος ἐγὼ ποῦ ἐγεννήθην ἀπὸ φύσεως καλὴ».

Καὶ ἐπάνω σ' αὐτὴν τὴν ἀγωνίαν ποῦ τὴν κάμνει παράφρονα φθάνει ὁ υἱὸς της.

«Μῆτερ μου, φωνάζει μὲ μῖσος, πόσο θὰ ἠθελα ἀπὸ αὐτὰ τὰ τρία πράγματα νὰ ἐγίνοντο, ἢ νὰ μὴ ἦσο ζωντανή, ἢ νὰ μὴ ἦσο μητέρα μου ἢ νὰ εἶχες καλύτερο νοῦ».

Ἡ μητέρα λυγίζει ὑπ' αὐτὸ τὸ κτύπημα τοῦ υἱοῦ της. Ἡ ὑπόψια της βεβαιωμένη ἀπὸ τὰς ἀπειλὰς ποῦ ἐκτοξεύονται ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ παιδιοῦ της τὴν καταβάλλει. Νοιώθει πῶς ἐσκότωσε τὸν ἄνδρα της καὶ πῶς τὸ ἴδιο παιδί της ὀρθόνοται ἐμπρὸς της ἐκδικητικῶς. Ἡ δικαία μομφὴ δείχνει τὸ μέτρον τοῦ ἐγκλήματος της καὶ αὐτὸ τὸ ἐγκλημα τὸ ἔκαμεν αὐτὴ ἡ Δηϊάνειρα καὶ εἰς τὸν ἄνδρα ποῦ ἀγαποῦσε. Μὲ λόγια, εἶναι ἀδύνατο νὰ δειχθῇ ἡ ψυχολογικὴ κατάστασις τῆς Δηϊάνειρας. Ἄς συλλογισθῇ καθένας μὲς τὸν ἑαυτὸν του τὴ

στιγμὴ ποῦ θέλοντας νὰ ὠφελήσῃ, ἔβλαψε καὶ μάλιστα ἕνα ἄνθρωπον ποῦ ἀγαπᾷ ἔτσι ὅπως ἡ Δηϊάνειρα τὸν Ἡρακλέα, καὶ ἄς φαντασθῇ σὲ ποῖον βαθμὸν ἀπελπισμοῦ θὰ ἔφθκνε ἂν ἡ βλάβη αὐτὴ ἐδίδεν ἀπλὴν ὑπόψιαν θανάτου. Καὶ ἄς ἐνώσῃ σ' αὐτὴν τὴν ἀπελπίσιν τὰ καρδιοχτύπια τῆς μητέρας ποῦ βλέπει τὸ παιδί της νὰ σηκῶν τὸ χέρι ἀπέναντί της καὶ μάστιγα δίκαια.

Ἡ Δηϊάνειρα εἶναι πλέον συντετριμμένη. Ὁ υἱὸς της μὲ φρίκη διηγεῖται τὴν φοβερὴν θέσιν τοῦ πατρὸς του, πῶς χροῦμενος εἶχε φορέσει τὸν χιτῶνα ποῦ τοῦ ἤραξε ἀπὸ τὴν γυναῖκά του, καὶ πρὸς τιμὴν της ἐθυσίαζε μ' αὐτόν, πῶς βαθμηδὸν μὲ τὴν θέρμην τῆς φωτιᾶς ἰδρὼς περιέχυσε τὸ σῶμά του, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκόλλησεν ὁ χιτῶν ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δηλητηρίου.

Περιγράφει ὁ Ὑλλος εἰς φοβερὰς εἰκόνας τοὺς πόνους τοῦ Ἡρακλέους, τοῦ γίγαντος ἐκείνου, τοὺς βρυχηθμούς του, τὰς κατάρτας ποῦ κατηρᾶτο τὴν γυναῖκά του διὰ τὸν δόλον καὶ τὴν ἀπάτην, τὸν οἰκτρὸν θάνατον τοῦ Λίχρα, ποῦ εὐρέθη ἐνώπιον τοῦ Ἡρακλέους, τὸν τρόμον τοῦ πλήθους ποῦ δὲν τολμᾷ νὰ πλησιάσῃ. Ἐπικλεῖται ὁ υἱὸς τὴν Νέμεσιν ἐναντίον τῆς μητέρας του. «Εἶθε ὅτι ἔκαμες, ὦ μητῆρ, νὰ ἔλθῃ ἐναντίον σου. Σὺ ἡ ἴδια μοῦ ἔδωκες τὸ δικαίωμα νὰ σκέπτωμαι τοιοῦτοτρόπως, σὺ ἡ ὁποία ἐφόνευσες τὸν ἄριστον τῶν ἀνθρώπων, ὅμοιον τοῦ ὁποῖου δὲν θὰ ἰδῆ ποτὲ ἡ γῆ!»

Ἡ μητέρα καὶ ἡ σύζυγος ἐμπρὸς εἰς τὸ φάσμα αὐτὸ τῆς ἐκδικήσεως σιωπᾷ. Αὐτὴ ἡ γυναῖκα ἡ ὁποία δὲν ὑπῆρξε μὲ τὴν θέλησιν της ἐγκληματίας, καλύπτει τὸ πρόσωπόν της. Δὲν λέγει τίποτε ἐξέρχεται σιωπηλὴ καὶ κάθε ἕνας μαντεύει διατί. Εἶναι ἡ δευτέρα ὄψις τῆς σιωπῆς. Ὅταν εἰς τοὺς ἀρχαίους ἕνας ἥρωος, ἕνας ἄνθρωπος κεραυνώνεται ἀπὸ μιὰ αἰφνίδια καταστροφή πύει τὸν λόγον σὰν ἕνα δεσμὸν ποῦ τὸν ἤνωσε μὲ τὴν γῆν καὶ ἐξαφανίζεται διὰ νὰ ἀποθάνῃ.

Ὁ χορὸς πένθιμα ὑμνεῖ τὴν πλήρωσιν τῶν χρησμῶν. Ὁ Ἡρακλῆς πράγματι ἂν ἀληθεύσῃ ὅλα, μέλλει νὰ εὐρὴ τὴν ἀνάγκυσιν τῶν κόπων του. Ἄλλὰ θρηνεῖ διότι ὁ ἥρωος δὲν ἀπέθανεν ἀπὸ ἐχθρικὸ χέρι, ἀλλ' ἀπὸ τὸ χέρι τῆς ἰδίας του γυναικός. Ἀπαισία ἦτο ἡ νίκη τῆς Οἰχαλίας, ἡ νεότης τῆς Ἰόλης, μὲ τὴν ὁποίαν ὤπλισε τὸ ἐκδικητικὸ χέρι ἡ Ἀφροδίτη.

Δικαίωσται τὸ χορικὸν ἀπὸ τοὺς λυγμούς ποῦ ἀκούονται ἐντὸς τοῦ οἴκου. Ἡ τροφὸς οὐδύ-

ρεται διὰ τὴν Δηϊάνειραν ἢ ὅποια ἔχει αὐτοκτονήσει. Καὶ ὁ τρόπος τοῦ θανάτου της εἶναι συγκινητικώτατος.

Μὲς τὸν περιγράφει αὐτὴ ἢ τροφὸς μὲ τὰ ἐξῆς λόγια. «Ἄφ' οὗ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον καὶ εἶδε τὸν υἱὸν νὰ παρκασκευάζῃ φαρῆον διὰ νὰ ἐπικένθη πρὸς τὸν πατέρα ἐκρούθη, ὥστε κενεὶς νὰ μὴ τὴν ἴδῃ. Καὶ ὅταν ἔμεινε μόνη ἐρρίφθη εἰς τὸν βωμὸν γοερώς κλαίουσα διότι ἔμεινε χήρα. Ἐπειτα ἐγγίζουσα κάθε ἀγαπημένο της ἀντικείμενον, τὰ ὅποια τῆς εἶχε χρησιμεύσει εἰς τὴν εὐτυχίαν της ἐκλάυσε τὴν τύχην της. Καὶ σὲ κάθε ὑπέρητην ποῦ ἔβλεπεν ἐστέναζε διὰ τὸν ἐρημωθέντα οἶκον της. Κατόπιν ὤρμησεν εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον τοῦ Ἡρακλέους, ἐκάλυψε τὴν κλίνην μὲ τάπητας καὶ ἐνδύματ᾽ αὐτῆς ὁμήσασα εἰς τὸ μέσον ἀνάμειτα σὲ θρήνον εἶπε:

«Ὡ κλίνη καὶ νυμφικὴ θάλαμα, σὰς χαιρετῶ διὰ πάντα, διότι εἶμι ἀνάξια σὰς» καὶ σ' αὐτὰ τὰ λόγια ἐβύθισε τὸ ἐγγχειρίδιον εἰς τὸ στῆθος της».

Πόση λατρεία στήν εὐτυχίαν της τὴν χαμένην, πόση ἀγάπη στήν προσφώνησί της πρὸς κάθε ἄψυχον ἀντικείμενον, τὰ ὅποια διετήρησαν καὶ ἀπὸ τὴν περκασμένην της ἀγνότητι! Ὁ θάνατός της ἀποπλύνει τὸ ἔγκλημα ποῦ ἔγινε μάλιστα χωρὶς τὴν θέλησίν της.

Καὶ ὁ ποιητὴς φέρει τὸν υἱὸν νὰ κλάψῃ ἐπάνω εἰς τὸ πτώμα τῆς μητρός. Ἐννοεῖ καὶ αἰσθάνεται πλέον ὁ Ὑλλος τὴν ἀθῶα πρόθεσι τῆς Δηϊάνειρας, τὴν ἐναγκαλίζεται, ζητεῖ συγγνώμην διὰ τὴν ἄδικον κατηγορίαν, οἰκτεῖρει τὸν ἑαυτοῦ ποῦ ἐστερήθη συγχρόνως καὶ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα.

«Ἄλλοιμονον! λέγει ἢ τροφός. Εἶναι ἄφρων ἐκεῖνος ὁ ὅποιος ὑπολογίζει νὰ ζήσῃ περισσοτέρως ἡμέρας. Διότι δὲν ὑπάρχει αὖριον παρὰ μόνον ἐὰν τὸ σήμερον εἶναι βέλχιον καὶ πάλιν οὔτε καὶ τότε».

Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀκούονται καὶ ἄλλοι ὄδυμοί. Εἶναι ὁ Ἡρακλῆς, τὸν ὅποιον εἰς φορεῖον φέρουν οἱ ὑπέρηται. Αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ δράματος εἶναι φρικιαστικόν. Ἡ μεγάλη φυσικὴ λύπη εἰς τὸ σῶμα τοῦ γίγαντος εἶναι φοβερά, φκίναται ἀπέραντος ὅσον κατακλυσμός. Εἶναι μὴ δευτέρα μορφή Λαοκόοντος ποῦ σπαράζει ἀνάμειτα στέες φειδωτέες γλῶσσες τῆς μεγάλης πυρκαϊῆς.

Σὲ κάθε κίνησι τὸ ἴφαισταιον τοῦ πόνου ἐκρήγνυται. Γοεράκι κρυγὰ ἀκολουθοῦν, σπαρκαγμοί, ἐπικλήσεις πρὸς τὸν Δία νὰ τὸν ἐλευθέρωσῃ ἀπὸ τὰ μαρτύρια.

«Κενεὶς δὲν εἶναι γενναῖος νὰ μοῦ ἀφαι-

ρέσῃ αὐτὴν τὴν ἀθλίαν ζωὴν, ἀνκράζει. Ἄλλοιμονον, ἄλλοιμονον».

Ὁ Ὑλλος πλησιάζει, θέλει νὰ τὸν παρηγορήσῃ, ἀλλ' ὁ Ἡρακλῆς δὲν θέλει παρηγορεῖσθαι, θέλει θάρος. Προσπαθεῖ ὁ Ὑλλος νὰ δικαιολογήσῃ τὴν μητέρα, ἀλλ' ὁ καταβεβλημένος γίγας δὲν θέλει οὔτε τὸ ὄνομά της νὰ ἀκούσῃ.

Ὁ διάλογος διακόπτεται ἀπὸ τοὺς βρυχηθμοὺς τοῦ πόνου. Ὁ Ἡρακλῆς πότε ἡσυχάζει καὶ πότε φλέγεται ὀλόκληρος.

«Κτύπησε, ἀστραπὴ τοῦ Διός, κρυγάζει, ὦ πάτερ μου, διαπέρασε τὸ στῆθος μου μὲ τὸν κερκυνόν σου. Κλάμμι. Ὡ χεῖρές μου, σεῖς ποῦ τόσα καὶ τόσα θηρία ἐνίκησατε, σεῖς βοηθήσατέ με. Τόσες ἀλυσσίδες ἔθραυσα καὶ δὲν μπορῶ τώρα νὰ ἐλευθερώσω τὸν ἑαυτόν μου». Ὁμιλεῖ εἰς τὰ κατεστραμμένα μέλη του, ὡς πρὸς συντρόφους πολέμου καὶ δόξης.

Βαθμηδὸν ἢ μανία καταβάλλεται, ὁ ἦρωας νικᾷ τὴν λύπη του. Ὁ υἱὸς του δεῖλκ ἀναγγέλει τὸν θάνατον τῆς Δηϊάνειρας. Ὁ Ἡρακλῆς δὲν συγχωρεῖ ἀλλὰ καὶ δὲν καταρᾶται πλέον. Ἡ σκηνὴ εἶνε μεγκλοπρεπής. Ὁ Ἡρακλῆς ἐννοεῖ τὴν σηκασίαν τῶν χρησμῶν, ὁ θάνατος τῆς γυναικὸς του εἶναι τὸ πρῶτον θῆμα. Ἡ ἀνάμνησις τῆς Ἰόλης τὸν συγκινεῖ. Τὴν κληροδοτεῖ εἰς τὸν υἱὸν του, διότι μόνον ἕνας Ἡρακλείδης εἶναι ἄξιος νὰ τὴν ἔχῃ γυναῖκά του.

Ζητεῖ ἀπὸ τὸν υἱὸν του μὲ θυμωστὴ ψυχικὴ ἡρεμία νὰ κρύσῃ τὸ σῶμά του διὰ νὰ τὸ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοὺς πόνους.

«Πάτερ μου, διαμαρτύρεται ὁ Ὑλλος, τί μοῦ ζητεῖς; νὰ γίνω πατροκτόνος; νὰ σὲ κρύσω ζῶντα;»

«Ὁχι αὐτό, τέκνον μου, ἀπαντᾷ ὁ Ἡρακλῆς, ἀλλὰ νὰ γίνῃς ὁ σωτὴρ μου ἀπ' αὐτὰ τὰ θάσκα ποῦ μ' ἐκμηδενίζουν».

Καὶ ὁ Ὑλλος μὲ ἄλλη τόση ψυχικὴ δύναμι ὑπόσχεται.

Ὁ Ἡρακλῆς φέρεται πρὸς τὴν ἀποθέωσι. «Ἐμπρὸς λοιπόν, ὦ ψυχὴ, σκληρυνθεῖσα σὲ πόνους. Πνίξε τὰς κρυγὰς σου μὲ χαλύβδινη δύναμι καὶ ἄς ὑποφέρω μὲ χερᾶν αὐτὴν τὴν τελευταίαν δοκιμασίαν».

Ὁ ἦρωας τοιοῦτοτρόπως ἐξκνήζεται χάρις στὴ δύναμιν τοῦ πόνου. Ὑπεράνθρωπος ἀπὸ τὴν κυρφήν τῆς Οἴτης πετᾷ πρὸς τὸν Ὀλυμπον μεταμορφωμένος καὶ ἀκτινοβόλος γιὰ νὰ καθήσῃ εἰς τὸ μέσον τῶν θεῶν.

ΚΡΗΣΣΑΙ ΗΡΩΪΔΕΣ

Γ'.

Τοιαῦτα ἀνεκτίμητα δείγματα γυναικεῖας ἀφοσιώσεως καὶ φιλοπατρίας βλέπων ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ὁ Στράβων εὐλόγως ἐκκυχᾷτο, ὅτι ἦτο Κρήσσα ἢ μάμμη του, θυγάτηρ τοῦ στρατηγοῦ Λαγέτα ἀπὸ τὴν Κνωσόν.

Ὁ πλοῦτος τοῦ θέματος μὲ παρέσυρε πολὺ πέραν τοῦ ἀρχικοῦ προσορισμοῦ τῆς μονογραφικῆς ταύτης διὰ ν' ἀναφέρω ἀνὰ ἐν τοῦλάχιστον ἐπεισόδιον ἐξ ἐκάστης ἱστορικῆς περιόδου, πρὸς διαπίστωσιν τοῦ ὅτι αἱ Κρήσσαι ἔχουσιν ἀνέκθετον ἐμβλημα τὴν ἀρετὴν καὶ ἔμφυτον τὴν γενναίωψυχίαν. Νῦν δ' ὁπότε διὰ τῶν νεωτέρων ἐρευνῶν καὶ ἀρχαιολογικῶν ἀνακαλύψεων βεβαιούται ἢ ὑπαρξίς τοῦ τέως μυθικοῦ θεωρουμένου Βασιλέως τῆς Κρήτης Μίνως καὶ τὸ διὰ τῶν ἀνασκαιῶν ἐπιγεόμενον φῶς διασκεδάζει τὴν μυθικὴν ἀχλὺν, ἣτις περιέβλασε τὰ τῆς ἐποχῆς του, ἐπιτραπήτω μοι νὰ παρελάσῃ μετὰ τῶν ἡρώιδων ἐπαρχιωτιστῶν καὶ μίᾳ Κρήσσαι βασιλοπούλα, ἢ καλλιπλόκαμος θυγάτηρ του, Ἀριάδνη, κρινομένου τοῦ εἰς αὐτὴν ἀποδιδόμενου κατορθώματος ἡρωικοῦ ἐκ τοῦ ἀποτελέσματός του, ἀδικήτως ἂν ἢ ἱστορομένη αἰσία ἐκβασίς εἶχεν ἐλαττήριον τὴν φήμην καὶ τὴν ὠραϊότητά τοῦ Θεσέως.

Τότε ὁ Μίνως ἐκδικῶν τὴν ἐν Ἀττικῇ δολοφονίαν τοῦ υἱοῦ του Ἀνδρόγεω ἐσυνθηκολόγησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων κατὰ χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος νὰ στέλλωσι κατ' ἐνεκαεῖαν εἰς Κρήτην ἀνέους ἀγάμους ἐπτὰ καὶ παρθένους τόσας πρὸς ἐξίλασμόν, βορᾶν τοῦ ἐν τῷ λαβυρίνθῳ Μινωταύρου. Εἰς τὸν τρίτον δεκάτην τῷ 1259 π.Χ. κατῆλθε καὶ ὁ Θεσέως, μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ φονεύσῃ τὸ τέρας καὶ ἀπαλλάξῃ τὸ φόρον τούτου τοὺς συμπολίτας του. Ἡ Ἀριάδνη ἀψηφοῦσα τὸν τυραννικὸν καὶ βίαιον χαρακτηρηκοῦσιν αὐτῆς ὡς τυραννικὸς τε γένοιτο καὶ βίαιος καὶ δασμολόγος ἔδειξεν εἰς τὸν Θεσέα τοὺς ἐλιγμούς τοῦ Λαβυρίνθου, τὸν ἐφωδίασε μὲ τὸν μῖτον καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ του· τούτου δ' ἐπιτευχθέντος ἀπέδρα νύκτωρ μετ' αὐτοῦ καὶ τῶν συναποσταλέτων νέων καὶ παρθένων, γενομένη οὕτω τὸ κύριον ὄργανον ἀπαλλαγῆς μὲν τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ ἀπανθρώπου φόρου τῶν ἀνθρωποθυσιῶν· διότι, κατὰ Πλούταρχον, ἦτο ὠρισμένον «ἀπολομένου τοῦ Μινωταύρου πέραν ἔχειν τὴν ποινήν» ἢ κατὰ Διόδωρον «εἰς ὅσον ἂν χρόνον ζῆ τὸ τέρας»,

ἀγνισμοῦ δὲ τῆς Κρήτης ἀπὸ τοιοῦτου στίγματος. Ἀλλὰ καὶ ἀνεξαρτήτως τῶν προεκτεθέντων, μαρτύριον περίλαμπρον τῆς ἐν πολέμῳ δράσεως τῶν Κρησῶν ἀποτελοῦσι καὶ αἱ πολλὰ ἐπιζῶσαι ἐκ τῶν μετασχουσῶν τῶν Κρητικῶν ἀγῶνων, ἐξ ὧν περιελήφθησαν πρὸ μικροῦ εἰς τοὺς ἐν τῇ Ἐπισήμῳ Ἐφημερίδι τῆς Κρητικῆς Πολιτείας δημοσιευθέντας ἐπιστήμους καταλόγους τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τῶν τραυματιῶν τοῦ πολέμου ἐκ τῶν ἀνωτέρω μνημονευμένων αἱ Ἀντωνοῦσα Κατανοπούλα, Εἰρήνη Μαυρογιαννοπούλα, Ἀρετὴ Τσιτσιριδοπούλα καὶ Παντελεῖα Κωνσταντάκη, ἔτι δὲ καὶ αἱ ἀκόλουθοι: Ζαφείρω Νικηφόρου Κουρναδάκη ἐκ Θερίσου, Εἰρήνη Γ. Παπαδάκη ἐξ Ἀργαῶν, Διαμάντα Μ. Παπαδάκη ἀπὸ Κοζαρέ, Ἀργυρῶ Τυλλιανᾶκη ἐξ Ἐμπαρίου, Ἀθηνᾶ Μαζανᾶκη ἀπὸ Λαύλων, Χρυσὴ Ν. Παπαδάκη ἐκ Κάμπου, Καλλιόπη Χρονοπούλα ἀπὸ Σγουροκεφάλι καὶ Ἐλισσάβητ Πασπαλάκη ἀπὸ Νεροκούρου, ἢ ὅποια ἐτραυματίστη παλαιούσα νὰ σώσῃ τὸν πρὸ αὐτῆς ὑπὸ τῶν Ὁθωμανῶν κατακρεουργούμενον οὐζυγόν της, ἀνεξαρτήτως σημαντικοῦ ἀριθμοῦ κρηυθειῶν συνταξιούχων κρηῶν καὶ ὀρφανῶν τῶν ἐν ταῖς μάχαις εὐρόντων τὸν ἐνδοξόν θάνατον πολέμιστων, μεταξύ τῶν ὁποίων ἐπίσης ἀριθμοῦνται οὐκ ὀλίγαι γυναῖκες.

Ἡ Κρήσσα λοιπὸν δὲν εἶνε μόνον γενέτειρα παλληκαριῶν καὶ φιλόπονος οἰκοδόσποινα ἀσχολουμένη εἰς τὰ οἰκιακὰ καὶ τὴν ὑφαντικὴν, τὴν στροτροφίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν, τὴν συλλογὴν τοῦ ἐλαϊοκάρπου πέντε καὶ ἐπέκεινα ἐκατομμυρίων ἐλαϊοδένδρων καὶ ἀνακούφισιν τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ, τοῦ συζύγου καὶ τοῦ υἱοῦ εἰς ἄλλας γεωργικὰς ἐργασίας· δὲν εἶνε μόνον πιστὴ σύζυγος, οὐδὲ μόνον κατὰ θεωρίαν ἀφωτισμένη εἰς τὰ πάτρια, ἀλλ' εἰς τὰς κρίσεις τῆς πατρίδος περιστάσεις ἐξεγειρομένη ὡς Ἀμαζῶν ἀκολουθεῖ μὲ τὸ τουφέκι ἐπ' ὤμου τοὺς οἰκείους εἰς τὰ ὄρη, κομίζει αὐτοῖς μαχομένοις ἄρτον, ὕδωρ καὶ πολεμοφόδια, χρησιμεύει ἐν ἀνάγκῃ ὡς δεξιὰ ταχυδρόμος τῶν ἐπαναστατῶν, νοσηλεύει τοὺς τραυματίας καὶ πάνοπλος ἐν ταῖς μάχαις συναγωνίζεται ὑπὸ ἀνδρικῶν ἔνδυμα, μεταρσιουμένη οὕτως εἰς τὸ δυσανάβατον ὕψος ἰδεώδους γυναικός, μέχρι τῆς αἴγλης τοῦ ὁποίου, ἐξαιρέσει τῶν προγόνων ἡμῶν, ὀλίγαι γυναῖκες τῆς οἰκουμένης ἐξήρθησαν· γοητεύουσα δὲ διὰ τῆς συμμετοχῆς καὶ ἐγκαρδιούσα διὰ τῆς καριέρας της τοὺς συναγωνιστὰς ἀναδείκνυσιν ἑαυτὴν ἀξιόζηλον ὑπόδειγμα ἡρωϊσμοῦ, ἀρετῆς καὶ πατριωτικῆς αὐταπαρνήσεως.

ΡΩΣΣΙΔΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Ἡ Ρωσσία εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις, εἶνε γε νικῶς πλέον πεπαιδευμένη ἀπὸ κάθε ἄλλην Εὐρωπαϊκῆν. Ὅμιλεῖ λαμπρὰ γαλλικὰ, ἀγγλικὰ, γερμανικὰ, ἰταλικὰ. Γνωρίζει κατὰ βάθος τὴν φιλολογίαν καὶ ἱστορίαν τῆς γλώσσης τῆς. Παρακολουθεῖ ὅλην τὴν ξένην φιλολογίαν καὶ διαβάζει τὰ καλλίτερα βιβλία.

Αἱ ἀναπαύσεις τὰς ὁποίας τῆς παρέχει ἡ ζωὴ τῆς ἐξοχῆς, ἡ ἐπιτήρησις τῶν κτημάτων δὲν τὴν ἀπασχολεῖ παρά τὸ καλοκαίρι· αἱ μακρὰ ἐσπέραι τοῦ χειμῶνος, θὰ ἄφηναν τὴν Ρωσσίδα ἄεργον ἐὰν δὲν ἀγαποῦσε νὰ διαβάζῃ. Ἄλλ' εἰς ἐκεῖνο ὅπου ἡ Ρωσσία, ἡ τὸσον μορφωμένη, εἶνε ἀναμφισβητήτως ἡ πρώτη εἰς τὴν Εὐρώπην, εἶνε ἡ φιλανθρωπίς.

Ὅσον ἡ γυναῖκα εἶνε πλούσια εἰς τὴν Ρωσσίαν, τὸσον περισσότερον φροντίζει νὰ κάμῃ εὐφύως τὸ καλόν. Δὲν ὑπάρχουν εἰς κανὲν ἔθνος, τόσα φιλανθρωπικὰ ἔργα ἰδρυθέντα ἀπὸ γυναῖκας. Λογαριάζουν κατὰ ἑκατοντάδας τὰ νοσοκομεία, τὰ ἐκπαιδευτήρια, τὰ λαικὰ καὶ ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα, τὰ φθισιατρεῖα καὶ ἄλλα. Πολλὰ χῆρι συνεταιρισθεῖσαι ἕκαμιν μεγάλα μοναστήρια· εἰς αὐτὰ ἔλαβαν μέρος καὶ πολλὰ νεάνιδες καὶ γερωνοκόροι, αἱ ὁποῖαι κατεγίνοντο εἰς τὴν νοσηλείαν. Λαμβάνομεν τὴν Μόσχαν ὡς παράδειγμα τῆς γυναικείας φιλανθρωπίας. Ἡ Μόσχαν εἶνε ἡ πόλις τῆς Ρωσσίας ὅπου ἡ γυναικεία καλωσύνη δείχνηται γενναϊότερα καὶ εὐφυστέρη. Ἡ παράδοσις τῆς φιλανθρωπίας ἔχει μακρὰς γενεολογίας εἰς τὴν Μόσχαν, καὶ κάθε οἰκογένεια ἔχει νὰ παρουσιάσῃ πολυπληθῆ παραδείγματα. Λαμβάνομεν τὴν οἰκογένειαν Προκορόφ:

Ἡ Αἰκατερίνη Προκορόφ, χήρα, διευθύντρια εἰς ἓνα ἀπὸ τὰ μεγαλειότερα ἐργοστάσια μπίρας, προσεκάλεσε μίαν ἡμέραν τοὺς υἱοὺς τῆς τὸν παρελθόντα αἰῶνα, μετὰ τὴν πυρκαϊάν τῆς Μόσχας τὸ 1812.

«Παιδιά μου, τοὺς εἶπε, μεγάλα δυστυχία κατέστρεψαν τὴν πόλιν μας. Νομίζω ὅτι μόνον μεγάλη ἠθικὴ ἐπικύρωσις δύναται νὰ τὴν ἀνυψώσῃ. Θὰ ἦτο εὐκολον εἰς ἡμᾶς νὰ ἀνακτήσωμεν τὴν περιουσίαν μας, ἀλλὰ νομίζω ὅτι αὕτη ἔχει καὶ τὸ μέρος τῆς τὸ κακόν. Ὅσον τελειότερα εἶνε ἡ μύρα μας τὸσον περισσότερον αὐξάνει τὴν ὄρεξιν νὰ πίνου. Σὰς παρακαλῶ λοιπὸν νὰ ζητήσετε μαζὺ μου ἐργασίαν καλλιτέραν ἢ ὁποία συγχρόνως θὰ δώσῃ περισσότεραν ἐργασίαν εἰς τοὺς ἐργάτας καὶ ἠθικώτερα ἀποτελέσματα.

Καὶ οὕτω ἰδρῦθη τὸ μεγάλο ἐργοστάσιον τοῦ

βάμβκκος τοῦ Προκορόφ, τὸ ὁποῖον ἀπασχολεῖ περισσότερους ἀπὸ δέκα χιλιάδας ἐργάτας.

Οἱ Προκορόφ δὲν ἐπαύσαν νὰ πραγματοποιῶν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἠθικοποιήσεως καὶ τῆς φιλανθρωπίας τῆς μάτης των Αἰκατερίνης Προκορόφ. Οἱ υἱοί, διαρκούντων τῶν κρίσεων τῶν πρώτων ὕλων, ὅπως ἡ τοῦ βάμβκκος εἰς τὴν Αἴγυπτον, δὲν ἐδίστασαν μετὰ κίνδυνον τῆς περιουσίας των νὰ ἐξκολουθήσουν τὴν ἐργασίαν των, αἱ θυγατέρας, αἱ νύμφαι ἀσχολοῦνται εἰς τὰ ἐπαγγελματικὰ σχολεῖα τοῦ ἐργοστασίου καὶ τὰ ἐξωτερικὰ, καὶ κάθε γυναικὰ τῆς οἰκογενείας Προκορόφ, ἀλόμη καὶ ἐκεῖνοι ὅπου δὲν ἔχουν δικιῶματα εἰς τὰ κέρδη τοῦ ἐργοστασίου, ἰδρῦναι σχολεῖα καὶ φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα.

Ἐὰν αἱ περιστάσεις τὰς ἐστέρησαν τῶν μέσων διὰ μέγαν ἔργα, μορφώνουν μόνον τὸν εἰς τὸ σπίτι των, μερικὰ παιδιὰ, τὰ ἐνδύουν καὶ τὰ παρακολουθοῦν εἰς τὴν ζωὴν διὰ νὰ τὰ σώσουν ἀπὸ τὴν πτώχην.

Μία ἀπὸ τὰς φιλανθρωποτέρας γυναῖκας τῆς Ρωσσίας εἶνε ἡ κυρία Κουζνετζώφ. Πόσον ὀλίγον ἀγαπᾷ νὰ γίνεταί λόγος δι' αὐτὴν ὥστε πρέπει διὰ τῆς βίας δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν, νὰ εἰσέλθῃ τις εἰς τὴν ζωὴν τῆς διὰ νὰ γνωρίσῃ πόσους καθημερινῶς βοηθεῖ, πόσα φιλανθρωπικὰ κατὰστάματα ἰδρῦει καὶ συντηρεῖ.

Ἡ κυρία Κουζνετζώφ, εἰς κάθε ἀπὸ τὰ πολυπληθῆ τῆς κτήματα, ἔχει σχολεῖα ὅπου παρακολουθεῖ τὰ παιδιὰ, εἰς ἐκεῖνα ὅπου εὐρίσκει ἰδιοφυίαν τινὰ τὰ φροντίζει ἰδιαιτέρως καὶ τὰ παρακολουθεῖ εἰς τὴν ζωὴν ἕως ὅτου ὀριστικῶς ν' ἀποκατασταθοῦν εἰς τὴν κοινωνίαν. Μεταξὺ τῶν ἔργων τῆς κυρίας Κουζνετζώφ τὸ πλέον ἐνδιαφέρον εἶνε τὸ φθισιατρεῖον τῆς Ἀλούπκας εἰς τὴν Κριμαίαν.

Ἐὰν ὑπάρχει εἰς τὴν Ρωσσίαν ἐκκλησία πτωχῆ ἢ ὁποία δὲν ἔχει τὰ ἀναγκαῖα θρησκευτικὰ σκεύη, ἡ κ. Κουζνετζώφ εἶνε πρόθυμος νὰ τὰ προσφέρῃ, καὶ μπορεῖ κανεὶς εὐκολὰ νὰ φαντασθῇ πόσας αἰτήσεις ἔχει ἀπὸ ὅλας τὰς μονὰς τῆς Εὐρώπης. Ἡ περιουσία τῆς ὅσον μεγάλη καὶ ἂν εἶνε, δὲν δύναται πάντοτε νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ὅλας τὰς αἰτήσεις καὶ αὐτὸ τὴν κάμνει πολὺ δυστυχῆ.

Κατὰ τὴν καταστροφὴν τῆς τελευταίας στέψεως, κατὰ τὴν ὁποίαν τέσσαρες χιλιάδες ἀνθρώπων ἐφονεύθησαν, ὑπῆρχε ἔλλειψις φθορῶν τῶν νοσοκομείων ἢ κ. Κουζνετζώφ ἰδρῦσε εἰς τὴν Μόσχαν τοιαῦτα εἰς ὅλα τὰ διαμερίσματα τῆς πόλεως.

Ἡ φιλανθρωπίαι εἰς τὴν Μόσχαν εἶνε ἀκούρατος. Ἐὰν δημοσιεύσουν εἰς τὰς ἐφημερί-

ΣΤΟ ΦΘΑΣΙΜΟ ΤΟΥ ΑΒΕΡΩΦ

*Ὡ ἀητὲ ἐλπιδοφύτερε

Ποῦ τόση ἐδῶ παρηγοριὰ μᾶς ἔφερες στὰ ξένα,

Κι' ἐσκόρπισες γιὰ μὰ σιγμῇ

Τῆς μαῦρες καταχνιῆς τῆς ξενητείας.

Γιαὶ μέσ' στὰ χαλύβδινα φτερούγια σου

καὶ ἀπ' τὴν Ἑλλάδα λάμπει τὴν ἀθάνατην,

Καὶ ἀπὸ τὸ φῶς τῆς τὸ ὑπερόκοσμο,

Καὶ ἀπ' τὴν Ἀθήνα μας τὴν ἑακουστήν.

Τοὺς στίχους μου προσκύνημα

πτωχὸ καὶ ταπεινὸ

Φέρε τῆς μάνας μας ἐκεῖ μακρὰ τῆς λατρευ-

[τῆς,

Καὶ πῆς τῆς πῶς σὴν ξενητεία τὴν ἔρημη ποδῶ

Τοῦ δειλίου τὰ μυστικά τῆς θάμνη.

Καὶ τῆς ἀχτῖνες τῆς ροδόχρυσες ποῦ γέρονται μετὰ

[ἐδλάβεια

Καὶ στεφανώνουν τὰ ἀθάνατα χαλάσματα.

Πῆς τῆς πῶς γονατίζω καὶ προσεύχομαι

Μπροστὰ στὰ μύτια τῆς θεᾶς τῆς τῆς ἀθάνατης,

Μπροστὰ στὰ ρημαγμένα ἀειτόματα τοῦ ἀθά-

[νατου Ναοῦ.

Ποῦ περιμένουν νέες νίκες,

Ὅταν τ' ὀλόχρυσο τὸ ἄρμα τῆς Θεᾶς

Τοὺς μαύρους πέπλους τῆς σκλαβιάς

θὰ λύσῃ, θὰ ποδοπατήσῃ.

*Ὡ! ναί, Ἑλλάς ἀθάνατη, Ἀθήνα ποθητή,

Τὴ ριγηλὴ ἐκεῖνη μέρα

Ὅ σφραγὸς σου ὁ γλαυκὸς θεὸς ν' ἀντηχήσῃ

Ἀπὸ χαρᾶς ἀλαλαγμοῦ.

Δόξης καὶ Νίκης θεῖες φῶδες

Ποῦ θὰ γεμίσουν μεγαλόπρεπα τὸ γαλανὸν αἶ-

[θέρω.

*Ὡ λατρευτὴ πατρίδα μου

Γονατιστὴ μετὰ δάκρυα τὸ ὄνειρό σου βλέπω

Ἐδῶ σὴν ξενητεία.

Καὶ ξυνητὴ καὶ κοιμιστὴ αὐτὸ μετὰ νανοῦρίζει.

*Ὡ! λατρευτὴ πατρίδα μου, μητέρα τῶν θεῶν.

Ποῦ ἔδωκες τὸ Πνεῦμα ἐσὺ σὴν οἰκουμένην

[ὄλη.

Μεγάλῃ Δωρητῆς.

Κι' ἂν σήμερον σὴν ἔρημη, τὴν ἱερὰ ὁδὸ

Δὲν ξετυλίγῃ ἡ πομπὴ ἢ ἄλλοτε Πανέμορφη

Δὲν λάμπουν ὅπως ἄλλοτε ἢ κόρες ἢ ἀνθοφόρες

Ὅμως καὶ σήμερον ἢ σιγῇ τοῦ ἱεροῦ σου βρά-

[χου

Τὸν κάθε θόρυβο νικᾷ, τὴν κάθε Δόξα πνίγει.

Γιαὶ ὅ,τι εἶνε ὑπέροχο, μεγάλο καὶ τρανόν,

Ὅ,τι καλεῖ πολιτισμὸ ἢ Οἰκουμένη ὄλη,

Ἐσὺ τὸ ἐγαλούχησες ἀθάνατη θεά,

δος τῆς Μόσχας τὸν κατάλογον πτωχῶν φοιτητριῶν αἱ ὁποῖαι προορίζονται διὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ αἱ ὁποῖαι κινδυνεύουν νὰ μὴ γίνουσι δεκταὶ διότι στεροῦνται χρημάτων διὰ τὴν ἐγγραφήν των, τὴν ἐπομένην ἢ αὐτὴ ἐφημερίδα δημοσιεύει μακρὸν κατάλογον ὀνομάτων ἐκεῖνων, οἱ ὁποῖοι ἦλθαν εἰς βοήθειάν των.

Ἐὰν λείπῃ μίαι βιβλιοθήκη εἰς τὸ πνευματικόν, ὁ Πρύτανης ζητεῖ τὴν βοήθειαν τῶν κυριῶν καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας τὸ πνευματικόν ἔχει τὸ ἀναγκαῖον ποσὸν διὰ τὴν βιβλιοθήκην του.

Ἐπίσης εἰς τὸ αὐτὸ Πνευματικόν, οἱ καθηγηταὶ ἀναγνωρίζουν τὴν ἀξίαν τῆς γυναικὸς καὶ τείνουσι ν' ἀντικαταστήσουν τοὺς ἀνδρας καθηγητάς μετὰ τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι εἰς τὴν Μόσχαν εἶνε ἀνώτεροι των.

Αἱ νεάνιδες τῆς Μόσχας αἱ ὁποῖαι ἀνατρέφονται εἰς τὰς οἰκίας των καὶ αἱ ὁποῖαι ἀπὸ μικρᾶς τῶν ἡλικίας βοηθοῦν τὰς μητέρας των ἀσχολουμένας εἰς τὴν φιλανθρωπίαν κρατοῦν τὰς παραδόσεις καὶ μόλις διὰ τοῦ γάμου των γίνουσι κυρίαι τῆς περιουσίας των καὶ ἔλθουσι εἰς συνάφειαν μετὰ τοὺς χωρικοὺς καὶ τὸν λαόν, γίνονται καὶ αὐταὶ φιλανθρωποὶ.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ προσωπικὰ των ἔργα, τῆς συνδρομῆς των εἰς τὰ τῶν ἀνδρῶν, τὰ ὁποῖα ἰδρῦναι ἀπὸ κοινοῦ, οἱ φιλανθρωποὶ κυρίαι τῆς Μόσχας τρέφουσι ἀλόμη καὶ τὰ γενικὰ ἔργα μεταξὺ ἄλλων ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον προεδρεύει ἢ δούκισσα Σεργίου.

Λαμβάνει τις ἰδέαν τῆς γενναϊότητος καὶ τῆς φιλανθρωπίας τῶν γυναικῶν τῆς Μόσχας γνωρίζων ὅτι ἡ εἰσφορὰ τὴν ὁποίαν κάμνουσι εἰς τὰ ἔργα τὰ προεδρευόμενα ἀπὸ τὴν μεγάλην δούκισσαν Σεργίου φθάνει εἰς τὰ πέντε ἑκατομμύρια ρουβλίων, δηλαδὴ εἴκοσι ἑκατομμύρια δραχμ. Δυνάμεθα ἀλόμη νὰ ὀμιλήσωμεν διὰ τὴν κ. Μπακλουκώφ ἢ ὁποῖα ζητεῖ κάθε περιστάσειν διὰ νὰ κάμῃ τὸ καλόν. Διὰ τὴν κόμισσαν Μπομπρίσκη τῆς ὁποίας τὸν ὑπερβολικὸν ζῆλον τὸν κατηγοροῦν μερικοὶ. Ἐββαλε τὰξιν διὰ τῆς ἰδρύσεως νυκτερινοῦ ἀσύλου εἰς τὴν «αὐτὴν τῶν θεαμάτων τῆς Μόσχας» ὅπου ὑπῆρχον ὅλα αἱ ἀθλιότητες, ἀπὸ τὴν τοῦ μεγιστάνος τοῦ καταστραφέντος εἰς τὰ χερσὶν καὶ τοῦ ἀδιορθώτου καὶ τοῦ κακούργου ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου ἐξῆλθε τῶν φυλακῶν.

JULETTE ADAM

Ω! λατρευτή πατρίδα μου,
Στήν ἄπειρη ἀγκαλιά σου
Σὺ τῶν Αἰώνων κλεῖς τὴ Δύναμι καὶ τὸν Ὁ-
[κεανό.

Γιατί εἶσαι σὺ τὸ ἄνθος τὸ ἀθάνατο
Μιᾶς ἀθάνατης φυλῆς.
Ἐσὺ, πατρίδα λατρευτή,
Μὲ τὸ αἰώνιο κάλλος ποῦ σκορπᾷ,
Ποῦ σέρονει ἡ ἀγῆ σου ἡ ροδινὴ
Στ' ὀλόχρυσό της ἄσμα,
Ὅταν στοὺς γελαστοὺς τοὺς κάμπους τρέχῃ
Καὶ ἀπλώνει ροδοπέταλα στὰ σύγνεφα ποῦ ἐγ-
[γίζει

Κι' τῆς ἀθάνατες ματῶνες στεφανώνει
Μὲ τὸ ὀλόχρυσο φῶς.

Ἐσὺ, Ἀθήνα λατρευτή,
Μὲ τὸ αἰώνιο κάλλος ποῦ σκορπᾷ,
Ὅταν ἡ φλόγα σου ἀνάβῃ τὰ ροδόφυλλα,
Κι' ἡ Φύσι δλῆ ψάλλῃ ἔρωτα.
Κι' ἡ λυγρὴς παρθένος σέρονει τὸ χορὸ, τὸ
[γραφικὸ
Στοὺς κάμπους τοὺς ἀνθόσπαρτους τῆς Ἐλευ-
[σίνας.

Κι' ἡ ἔρωτικὴ τοῦ ἄνεμου προὸς
Τῶν λουλουδιῶν χαϊδεύουν τοὺς ὑμέναιους
Κι' ἀρώματα σκορποῦν...
Ὁ σὴ μαγεία τὴν ἀνέφραστη,
σὴ μαγικὴ ὠμορφιά σου
Κλίνουν οἱ Οὐρανοί.
Καὶ ὁ Θεὸς ὁ Ἥλιος νικημένος
Κλίνει καὶ κατεβαίνει στὸν Οὐράνιο δρόμο του,
Καὶ προσκυνᾷ τὸ φλογερὸ τὸ βλέμμα τῆς θεᾶς
[σου.

Ω! λατρευτή πατρίδα μου,
Στῆς ξενητείας τὴν καταχνιά
Ποθῶ τῆς πορφύροχρυσες ἀχιτίνες τῆς ἀγῆς
[σου.

Ποῦ πλέκουν τὰ χρυσοῦ ἀφρόκλαδα
Ἐπάνω στὰ ἀθάνατα ρημάδια.
Ποθῶ τοὺς κάμπους τοὺς περιόμοιους
Μὲ τὰ χρυσοῦ σιτάρια, ποῦ ἡ αἴρα τὰ χαϊδεύει
[ἀπαλά.

Ἡ αἴρα ἡ πολυφώνη καὶ μουσική,
ποῦ τόσα τραγουδαίει στῆς ψυχῆς τὰ βάρη.

Ποθῶ τὰ πεῦκα τὰ γεμάτα ὄνειρατα,
Ποῦ ἐγράφθησαν μὲ αἵματα παλληκαριῶν
Μιᾶς ἀλησμόνητης γενεᾶς.
Ποθῶ τῆς δόξης τὸν ἀντίλαλο
Ποῦ τραγουδαίει ἀθάνατες ψυχῆς
Μεσ' στῶν αἰώνων τῆς στεροφῆς,

Ποθῶ τῆς Δόξης κι' ἀντριεῖας
Τραγοῦδια ὄνειραμένα
Ποῦ ἀπλώνονται γύρω τριγύρω
στοῦ Ἑλικῶνος τὸ ψηλὸ βουνό,
Καὶ ἀνεβαίνουν σὰν μυριάκουστη, πελώρια
[φωνή
Στὸν Οὐρανό.

Ποθῶ τῶν λεβεντιῶν τὸ στεναγμό, τὸ κλάμα,
Σὰν ὁ Βορρῆας μουγκρίζει στὰ χαλίσματα,
Καὶ στὸ οὐράνιο σφύριγμά του
Ἐγμῶνες τονίζει στὸν παλῆδ τῆς Δόξης μας
[καιρὸ
Καὶ σὶδὸν ἀθάνατο, τὸ νευρωμένο ἀγῶνα.

Ποθῶ παρθενικά, γλιζίριβα τὰ δῶρα
Στὸ μαγικό, τὸ ποθητὸ ἀκρογιάλι,
Ὅπου τῆς θάλασσας οἱ πόθοι ξεφυγοῦν.
Καὶ τὸ ἀσπρογάλατο τὸ κῆμα τοῦ Σαρωνικοῦ,
Καὶ τὴν ὄνειρευτὴ τοῦ δειλινοῦ γαλήνη,
Καὶ τὴ μαγεία τοῦ κατὰστερον οὐρανοῦ.
Ὅλα τὰ νοιάθω γύρω μου τὰ πολυπόθητα.
Ὅλα τὰ νοιάθω μέσα στὴν ψυχὴ μου νὰ λα-
[λοῦν,
Καὶ γὰ πολὺτιμη, γὰ μοναχὴ τὰ ἔχω συντροφιά
Στὴ μαύρη ξενητεία.

Ἀθήνα πολυπόθητη
πῶς νὰ σὲ λησμονήσω ;
Μὴ δὲν ἐβύζαξες ἐσὺ τὰ πρῶτα ὄνειρατά μου
στοῦ Ἰλισσοῦ τῆ ρηματιὰ τῆ δαφροστολισμένη ;
Μὴ δὲν ἐδέχθηρες ἐσὺ σὶ ἀθάνατο ἠλιόφωτο
Τὸν πόθο μου τὸν ἄπειρο
σὰν στεναγμὸ τοῦ ὠκεανοῦ,
Τὸν πόθο τὸν ἀκόρεστο
Γιὰ τῆς Ἀλήθειας τὴν ἀγῆ ;

Ω! ναί, στὰ κρῖνα σου ἐροῦφηξα
τὴ Σκέψη τὴν ἀγῆ.
Καὶ στῆς ἐλαφροῖσκιωτες πηγῆς, κάτω ἀπ' τὰ
[πλατάνια

τ' ἀργυρόφυλλα,
Στὴ λάμψη ἐκείνη τ' οὐρανοῦ
τὴν ἀλησμόνητη,
Μέσ' στὴν ψυχὴ μου ἐφιθύρισα
Τὸ βάρος τῆς Ἰδέας, τοῦ Ρυθμοῦ
ἢ Ὁμορφιά.

Σεῖς κάμπιοι λουλουδόσπαρτοι,
Καὶ χλοερὲς κοιλάδες,
Καὶ ρύχτες ἀστροκέντητες,
Καὶ λίμνες σιγομίλητες,
Καὶ σεῖς πορφύρες τῆς ἀγῆς,
Κι' ὀλόλευκες τοῦ Παρθασσοῦ κορφῆς
Στὴ μνήμη μου ἀδιάκοπα

ΚΑΠΕΛΛΑ ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ

Σὰν ἴσκιοι ἀγοσάλευτοι χορεύετε
Ἐνα μουσικό, ἄορατο χορὸ.

Ναί, ὅλα σεῖς τὰ κάλλη τὰ αἰώνια
τῆς μαγικῆς τῆς πλάσης
Μέσ' στὴν ψυχὴ μου φέγγατε
Τῆς ξενητείας τὰ σκότη τὰ θαμπά.
Καὶ στὴν καρδιά μου ἔγα βιολλὶ
ἀδιάκοπα ἀγοπαίζετε
Ποῦ πότε κλαίει καὶ δέρονται
καὶ πότε μ' ἀνιστόρητη φωνή

τὸν Ἐγμῶν τὸν ἀθάνατο τῆς Ὁμορφιάς σας
[πλέκει

Τῆς θείας πλάσης
Ποῦ ἐμπρὸς της ὅλα φαίνονται
Ἄχνᾶ καὶ τιποτένια
Ποῦ καὶ ἡ πέτρας γίνονται
Τελειώτητος μνημεῖα
Καὶ τραγουδοῦν αἰώνια γὰ τὴν Ἀθανασία.

Ἀλεξάνδρεια Ἀπρίλιος 1912

ΑΓΓΕΛΙΚΗ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

ΛΟΓΟΛΟΓΙΑ ΟΙΚ. ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Α'.

Εφέτος συμπληρώνονται δέκα πέντε έτη από του ιδρύθη η Έπαγγελματική και Οικοκυρική μας Σχολή. Μία δεκαπενταετία είναι σταθμός εργασίας, η οποία έκαμε πλέον την δοκιμασίαν της και έφερε τους καρπούς της.

Πρό δέκα πέντε ακριβώς χρόνων ιδρύετο εις την Ελλάδα το πρώτον γυναικειόν σχολειόν, το όποιον δέν ειχε εις το πρόγραμμά του γραμματικήν, άλλ' ούτε άπειριώτους καταλόγους άχρήστων και σχολαστικων βιβλιων. Τας ώρας της γραμματικής αντικατεστήσαμεν τότε με τας ώρας της μαγειρικης, και τας ώρας της γεωμετρίας και της άλλης σοφίας με τας του ραψίματος, του σιδηρώματος, του μπαλώματος και των άλλων οικουρικων γνώσεων.

Ο νεωτερισμός ειχε τους φίλους του, άλλα και τους έχθρους του. Τόσους μάλιστα έχθρους, ώστε και έπολεμήθη από έν μέρος του τύπου. Χωρίς κεφάλαια, χωρίς ούτε το γλίσχρον ποσόν των πέντε χιλ. δρ. τας οποίας ήμπορουσε να διαθέση το Τμήμα μας εκ του ταμείου της Ένώσεως, ήρχισαμεν να εργαζόμεθα.

Την πρώτην πίστωσιν της έγκταστάσεως ειχα καταβάλλει εγώ εκ του ιδιαιτέρου μου ταμείου. Δέν ήθέλησα η Ένωσις να διακινδυνεύση ούτε όβολόν διά την πραγματοποιήσιν μιας δοκιμης, ενός νεωτερισμού, ο όποιος θα μετέβαλλε τας βάσεις και τας αρχάς της καθιερωθείσης επί ένα σχεδόν αιώνα σχολικης μορφώσεως της γυναικός.

Το Έλληνικόν σχολειόν των κοριτσιων, διά το όποιον ευθύς από της έθνικης μας αποκαταστάσεως διετέθησαν μεγάλα ποσά, είτε παρά πλουσιων όμογενων, είτε από αυτό το κράτος, προωριζετο εις την ανάπτυξιν και την σοφίαν του πνεύματος των κοριτσιων μας όλων των κοινωνικων τάξεων. Τα δημοτικά σχολεία, αυτόν τον σκοπόν ειχαν, επάνω εις αυτό το σχέδιον ειχαν κανονίση τας εργασίας των.

Η άμάθεια, που τόσο αιώνες δουλείας ειχαν συγκεντρώσει γύρω μας, ειχε τροφοδοτήσει μίαν μεγάλην, ακράτητον δίψαν, προς την μάθησιν, προς την μόρφωσιν του πνεύματος, προς την σοφίαν. Όλοι και όλοι ήθελαν γράμματα και μόνον γράμματα. Όλοι και όλοι έφιλοδοξούσαν να λάβουν μίαν θέσιν εις την νεοσύστατον τότε άριστοκρατίαν του πνεύματος. Οι άνδρες επιστήμονες και αι γυναίκες διδασκαλισαι. Αυτοί ήσαν οι δύο άξονες περι τους όποιους περι-

στρέφοντο οι πόθοι και τα όνειρα των Έλλήνων γονέων των πόλεων και των χωριων άκόμη. Ο μη γραμματισμένος, ο μη επιστήμων, η μη διδασκάλισσα αυτοεπιτιλοφορούντο στραβοί. Τα παιδιά των έπρεπε να ξεστραβωθούν. Εις τον δάσκαλον παρεδίδοτο κρέας, με την έντολήν να επιστρέψη κόκκλα. Διά κορίτσια και αγόρια το πρόγραμμα του σχολείου ήτο κοινόν, όπως είναι και τώρα άκόμη.

Η βελόνη που έτίθετο προς διάκρισιν εις τα χέρια των κοριτσιων έχρησιμοποιετο αποκλειστικώς διά τον σχηματισμόν και άλλιν γραμμάτων. Αλλά την φοράν αυτήν επάνω εις ένα αρχια τρυπημένον ύφανσμα, το όποιον ώνομάζετο κμβάς. Νομίζω μάλιστα ότι εις τα προγράμματα τότε υπήρχε μόνον η μικροβελονία, δηλ. το είδος του κεντήματος, με το όποιον έκεντούσαμεν γράμματα του αλφάβητου και αριθμούς με κατκακόνινην κλωστήν.

Η σοφία λοιπόν, ως βλέπετε, παρακολουθούσε και τας στοιχειώδεις γνώσεις της ραπτικής.

Εις την κατάστασιν λοιπόν αυτήν των πραγμάτων ήμεις ήρχόμεθα να φέρωμεν τελείαν επανάστασιν.

Όχι μόνον το σχολειόν μας δέν ειχε γραμματικήν, άλλα κατήργει άνιευδώς όλα τα βιβλία πλην των της άναγνώσεως. Την εργασίαν του πνεύματος η μάλλον της μνήμης, αντικαθίστα η εργασία των χειρων, η γύμνασις εις όλας τας γυναικείας τέχνας, η προετοιμασία διά τον άγωνά της ζωής από το έν μέρος, διά τον προορισμόν της γυναικός ως μητέρας και οικουρας από το άλλο.

Τόση δέ ήτο η ανάγκη της μορφώσεως αυτής και τόσον αισθητή η έλλειψις, ώστε αι όλίγα του πρώτου έτους μαθήτρια έδιπλασιάσθησαν, έπολλαπλασιάσθησαν ευθύς από το δεύτερον. Έάν δέ υπήρχαν τα μέσα, και δέκα σχολεία αν ειχαν ιδρυθή, όλα θα ήσαν γεμάτα από παιδιά όλων άδικακρίτως των κοινωνικων τάξεων.

Φυσικά ήμεις εβαδίσαμεν με επιφυλάξεις, με περίσκεψιν, χωρίς να απορριψώμεν και τα καλά της σχολικης εκπαιδεύσεως, ως προπαρασκευαστικής και βοηθητικής διά την πρακτικήν μόρφωσιν της κόρης. Η Οικουρική και Έπαγγελματική σχολή συνεπλήρωσε τα κενά, τα όποια άφίνει το σχολειόν και επανέφερε την γυναικα εις τον φυσικόν, τον ανθρώπινον προορισμόν της. Διότι κάθε άνθρωπος έχει το καθήκον να είναι χρήσιμος. Και αι γυναίκες, ως καθιερώθη μέχρι σήμερα, είναι ιδίως και κατ' έξοχήν χρήσιμοι και άπαραίτητοι εις τας οικιακάς τέχνας, εις τας μεγάλας και δυσκό-

λους φροντίδας της μητρότητος, άλλα και γενικώτερον κατ' τον σημερινόν καθεστός εις πασαν πλουτοπαράγωγόν εργασίαν.

Η Έπαγγελματική σχολή ήρχισεν από τα απλούστερα και τα της πρώτης ανάγκης και έβάδισε προς τα δυσκολώτερα και πολυπλοκώτερα. Κάθε έτος από τα δέκα πέντε αυτά που επέρασαν από του ιδρύθη, προσέθεσε και ένα μάθημα, ένα νεωτερισμόν, ένα βήμα προς την τελειοποίησιν και την πρόοδον.

Ηρχίσαμεν από τα στοιχειώδη και τα άπαραίτητα, από την μαγειρικήν και το ράψιμον, τους δύο αυτούς πόλους των πρώτων και κυριωτάτων αναγκων του ανθρώπου. Χωρίς τροφήν επιμελημένην και χωρίς ένδυμα ο πολιτισμένος άνθρωπος γίνεται άγριάνθρωπος. Και χωρίς την γυναικα ούτε τροφή, ούτε ένδυμα ήμπορεί να κατασκευασθή. Και οι άγριοι άκόμη σκοτώνουν μεν οι άνδρες τα ζώα εις τα δάση, τα μαγειρεύουν όμως αι γυναίκες επάνω εις την φωτιάν. Σήμερα η μαγειρική έγεινε τέχνη δύσκολος και πολύπλοκος, από την καλήν δέ μαγειρικήν εκκρεάται η υγεία όλης της οικογενείας. Δέν περιωρίσθημεν δι' αυτό εις την πρακτικήν μόνον διδασκαλίαν του μαθήματος αυτού. Τα κορίτσια μας και αι προετοιμαζόμεναι διά μαγειρίστας διδάσκονται και τα συστατικά κάθε τροφής και τας υγεινάς αυτής ιδιότητας και όλους τους οικονομικούς συνδυασμούς, οι όποιοι υποβιάζουν εις το ήμισυ τα έξοδα της τροφής.

Το ράψιμον επίσης έπρεπε να διδασκώη ως τέχνη με τα στοιχεία της θεωρίας, τα άπαραίτητα διά την τελείαν αντίληψιν της τέχνης. Αι δυσκολία των πρώτων έτων ήσαν δι' αυτό μεγάλα. Αι έδώ ράπτρια ήσαν όλα πρακτικά. Τότε δ' άκόμη καμμία κόρη σεβόμενη εκαυτήν δέν θα μετέβαινε εις την Ευρώπην, όπως έγεινε τελευταίως, διά να μάθη ράψιμο και μαγειρείο, άλλ' ούτε αι Κυβερνήσεις τότε διέθεταν κονδύλια χρηματικά διά τοιοϋτον σκοπόν.

Κατά καλήν σύμπτωσιν μία γερμανίς ράπτρια διπλωματοϋχος σχολής ραπτικής του Βερολίνου ειχε πέσει έξω οικονομικώς εις την ίδρυσιν εργοστασίου ραπτικής. Την προσελάβαμεν λοιπόν και εις αυτήν οφείλουν αι Έλληνίδες ράπτριαί μας τας θεωρητικας γνώσεις των. Αλλά μόνον αυτάς. Διότι η κ. Έκμεκέ έγνωριζε μεν θεωρίαν εις την έντέλειαν, ως προς την εφαρμογήν όμως συνέβαινε και εις αυτήν ό,τι συμβαίνει εις τας μαθητριάς όλων αυτων των φημισμένων ευρωπαϊκων επαγγελματικων σχολων. Δέν ειξευρε να εφαρμοση.

Η ΟΡΑΙΑ ΕΛΕΝΗ (Εις το Παρισινόν θεάτρον Chatelet)

Προσελάβαμεν λοιπόν άμέσως μίαν Έλληνίδα, την κ. Μαρίαν Μπέτση, η οποία έμεινε μαζή μας κατ' τα δέκα πέντε αυτά έτη, αφού έμαθε την θεωρίαν της ραπτικής από τας μαθητριάς της κ. Έκμεκέ και την έδίδαξεν εις την κατόπιν προσληθεϊσαν συνάδελφόν της κ. Μαρίαν Φραγκούλη, την επί δεκαετίαν ήδη διδασκάλισσαν επίσης της σχολής. Από αυτάς τας δύο, τας οποίας το σχολειόν ευχαριστεί διά την ευσυνειδητον και μετά ζήλου εκτέλεσιν της εργασίας των έμορφώθησαν επί δεκαπενταετίαν τώρα όλα αι πτυχιούχοι μαθήτρια της Έπαγγελματικής και Οικουρικης σχολής, αι οποια έσκουπίσθησαν εις όλα τα μεγάλα κέντρα του ελευθέρου και μη Έλληνισμού. Την μαγειρικήν έδίδαξεν η έλθετις κ. Charles, πτυχιούχος και αυτή, της οποίας η διδασκαλία εστοίχιζε όσον και η καθηγητου του Πανεπιστημίου. Το 6' έτος της σχολής, προσετέθη το μάθημα των γυναικειων πλυνων, την διδασκα-

καὶ κοινωνιολόγου κ. Μιχαῆλ, ἔχει ἔμφυτον τὸν πόθον τῆς μεθόδου καὶ τῆς δράσεως, ἀναμφιβόλως δὲ θὰ χρησιμοποιηθῆ ἢ νεκρὰ ἐπιστήμων παντοῦ ὅπου ἡ ἐργασία τῆς δύνεται νὰ ἀποβῆ πολύτιμος πηρὶ πρὸς τὸν προῦτον.

ΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΚΥΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Ἐφέτος συνεπλήρωσε δέκα πέντε ἔτη λειτουργίας ἡ Οἰκοκυρική καὶ Ἐπαγγελματική Σχολὴ τῆς Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων. Κατ' ὄρθωσεν δὲ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, χωρὶς κανὲν κεφάλαιον καὶ καμμίαν γενναίαν συνδρομὴν νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ μέγα καὶ ὄραϊον ἔργον τῆς δημιουργίας καὶ παρ' ἡμῖν τῆς Οἰκοκυρικῆς καὶ Ἐπαγγελματικῆς μορφώσεως εἰς βαθμὴν τελειότητος προκαλοῦντα τὴν κατάπληξιν.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν κ. Ρέπουλης, ὁ Νομάρχης κ. Δάσιος, ὁ γεν. Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας κ. Βολωνάκης ἐξέφρασαν τὸν θαυμασμὸν τῶν διὰ τὸ ἐπιτελεσθὲν ἔργον καὶ συνεχάρησαν διὰ θεοῦν φράσεων τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον διὰ τὴν μέχρι σήμερον ἐπιτελεσθεῖσαν ἐργασίαν. Τὴν λογοδοσίαν τοῦ Ἐπαγγελματικοῦ Σχολείου δημοσιεύομεν εἰς ἄλλαν στήλην.

ΘΕΑΤΡΟΝ

Ἡ Πολυγαμία τοῦ κ. Γρ. Ξενοπούλου εἶναι τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν νέον ἔργον ποῦ ἐπαίχθη ἐφέτος εἰς τὸ θέατρον τῆς δος Μαρίκας Κοτοπούλη. Κωμῳδία—φάρσα, χωρὶς βεβαίως ἀξιώσεις φιλολογικὰς, συνεκέντρωσε πολὺν κόσμον ἐπὶ σειρὰν παραστάσεων καὶ ἐσκόρπισεν εὐθυμίαν καὶ γέλωτα εἰς τὸ κοινόν, τὸ ὅποιον τὴν ἐχειροκρότησεν ἐνθουσιασμένον.

Ὁ τίτλος ἴσως δὲν ἀποδίδει ὅσον πρέπει τὸ πρῶτον. **Ἡ Ζηλιάρια** καὶ μάλιστα ἡ ἀρρωστη ζηλιάρια θὰ τοῦ ἤρμοζε περισσότερον. Διότι ἀκριβῶς πρόκειται περὶ παθολογίαν κατὰ τὴν φύσιν γυναικός, ἡ ὁποία εἰς κάθε ἄλλην γυναῖκα φοβεῖται καὶ μίαν ἀντίπαλον. Ἡ κ. Μαρίκα Κοτοπούλη καὶ ὁ κ. Μυράτ ἐπαίξαν ὡραϊότατα, καθὼς καὶ ὁ κ. Μαρίκος ὡς παραλυμένος πατέρας καὶ ὁ κ. Παπαγεωργίου ὡς φίλος.

Πρώτην ἐπίσημην Ἐλληνικὴν ἔργον εἶχεν ἡ κ. Κυβέλη μὲ μίαν μονόπρακτον κωμῳδίαν τῆς κ. Ἀργυρῶς Σακελλαρίου καὶ δύο μονόπρακτα ἔργα τοῦ κ. Δοιδωρῆ. Ἡ κ. Σακελλαρίου ἔδωκε τὰς **Ἀντιπάλους**, δύο ἀδελφὰς καὶ πάλιν ποῦ ἀποτελοῦν τοὺς ἀντίποδας τῆς Ἀδελφῆς τοῦ α' ἔργου τῆς

Αἱ ἀντίπαλοι ἀδελφαὶ ἐρωτεύονται τὸν ἴδιον ἄνδρα, κατὰ τὸ σύνθημα δὲ ἡ μὴ ὡραία, ἀλλ' ἀνεπτυγμένη καὶ θελκτικὴ ἀποσπᾷ ἀπὸ τὴν ἄλλην, τὴν ὡραίαν, τὰ θύματα τῆς.

Συγκρούονται φυσικὰ εἰς τὴν διεκδικήσιν τοῦ νέου

ἐραστοῦ, μαλώνουν ὄχι καὶ μὲ πολλὴν ἀβρότητα περὶ ἐπικρατήσεως καὶ ἀποφασίζουσιν νὰ τὸν ἀναγκάσουν νὰ εἰπῆ ἀπροκαλύπτως ποῖαν ἐκ τῶν δύο προτιμᾷ.

Τὸ κλοῦ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἄνευ ἀξιώσεων μεγάλων ἀλλὰ χαριτωμένου ἔργου συνίσταται εἰς ἓν τηλεγράφημα ποῦ φθάνει τὴν στιγμὴν ποῦ πρόκειται νὰ ἀποφανθῆ περὶ ἐκείνης ποῦ ἀγαπᾷ ὁ ὑποψήφιος καὶ τῶν δύο. Μπᾶ! ἐγέννησε ἡ γυναῖκα μου! Αἱ δύο ἀδελφαὶ μένουσιν κατάπληκτοι καὶ μὲ αὐθάδειαν τοῦ εὐχονται νὰ τοῦ ζήσῃ τὸ μωρό.

Ὁ κόσμος ἐξεκαρδίσθηκε κυριολεκτικῶς μὲ τὴν ἀπόστοτον αὐτὴν λύσιν καὶ ἀπήτησε μὲ ἐπίμονα χειροκροτήματα τὴν ἐμφάνισιν τῆς συγγραφέως εἰς τὴν σκηνήν, ἡ ὁποία ἀπὸ τὴν πλατεῖαν ὅπου παροικουθεῖ τὸ ἔργον τῆς, ἠναγκάσθη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν σκηνὴν καὶ νὰ δεχθῆ νέα καὶ πάλιν χειροκροτήματα.

Τὸ Κοντὰ εἰς τὴ φωτιὰ τοῦ κ. Δοιδωρῆ εἶναι ἓνα lever au rideau, κομψὸ, παρμένο ἀπὸ τὴν καθήμερινὴν ζωὴν, ἀλλὰ μὲ πολλὰς ἐπαναλήψεις τῶν ἰδίων ιδεῶν καὶ μὲ κάποιαν βραδύτητα εἰς τὴν ἐξέλιξιν. **Τὴν τελευταίαν στιγμήν** αὐτὸ ἤρρεσε περισσότερον.

Καὶ τὰ δύο χαρακτηρίζει ἀπλότης καὶ ἐπαινετὴ προσαίτια τοῦ συγγραφέως νὰ ἀποφύγῃ τοὺς σκανδαλώδεις ἐρωτας, καὶ νὰ δώσῃ τύπου ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι συγκρατοῦνται εἰς τὰ ὅρια τῆς εὐπρεπείας.

Ἡ Κυβέλη καὶ εἰς τὰ τρία ἔργα ἐπαίξεν ὡραϊότατα, εἰς τὰς Ἀντιπάλους μάλιστα εἶχε μίαν θαυμασίαν ἐμφάνισιν ιδεωδῶς ὡραίας ξανθῆς. Ὁ κ. Λέων καὶ ὡς σύζυγος καὶ ὡς πατέρας ἦτον εἰς τὸν ὅλον τοῦ καθὼς καὶ ὁ κ. Γαβριηλίδης.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΕΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν οἱ καρποί, τὰ χόρτα, καὶ ἡ γαλακτοτροφία. Κάθε ἐποχὴ μᾶς ὑποδεικνύει διὰ τῆς παραγωγῆς τῆς τὴν διαίταν, ἡ ὁποία μᾶς ἐπιβιβάζεται χάριν τῆς υγείας μας.

Λοιπὸν τοὺς μῆνας αὐτοὺς ἀραιοτάτη χρῆσις κρέατος, δύο ἢ τρεῖς φορές τὴν ἑβδομάδα καὶ πύκνωσις τῆς γαλακτοτροφίας, τῆς χορτοφαγίας, τῶν κομποστῶν καὶ τῆς αὐγοφαγίας.

Τὰ αὐγά εἰς ὁμελέτας μὲ κολοκύθια, μὲ φασολάκια, μὲ ἀγκινάρες, μὲ πατάτες εἶναι τροφὴ ὑγιεινὴ καὶ πολὺ θρεπτικὴ. Πουρέδες ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ χορταρικά, βρασιμένα καὶ λυωμένα ὅλα μαζῆ, σκεπασμένα μὲ μίαν σάλτσαν μαγιονέζα καὶ στολισμένα μὲ αὐγά πυκτὰ εἰς τεμάχια καὶ μὲ καρδιὰς μαρουλιῶν εἶναι ἓνα πιάτο προγεύματος πρώτης τάξεως.

Ἀπὸ τὸ ἴδιον πουρὲ αὐτὸ μὲ προσθήκην μέσα τριῶν τεσσάρων αὐγῶν, μαϊντανοῦ καὶ ὀλίγης σαρόδελας λυωμένης καὶ ζυμωμένης, κατασκευάζετε κεφτέδες πολὺ ὀρεκτικούς.

Μὲ τῆς ἀγκινάρες βρασιμένες μὲ νερὸ καὶ μὲ λεμόνι γίνεται ὡραία σαλάτα, πολυτελής δὲ καὶ διὰ γεῦμα ἂν τὰς τοποθετήσετε κυκλικῶς εἰς σαλατιέρα μὲ εἰς τὸ μέσον ἀγγούρια λεπτοκομμένα καὶ ὅλα σκεπασμένα μὲ μαγιονέζα.

Γίνεται ὡραῖο παστίσιο μὲ κολοκύθια, ἂν τὰ βράσετε, τὰ ζυμώσετε, τὰ ἀνακατώσετε μὲ πολὺ τυρὶ παρμεζάνας, βούτυρον, τριμμένον ψωμί, μαϊντανὸ καὶ 5—6 αὐγά καὶ ἀλατοπίπερον, βουτυρόνετε φόρμαν καὶ τὰ στῆλετε εἰς τὸν φούρνον. Ἄν σᾶς ἀρέσει εἰς τὸ μεταξὺ προσθέτετε φέτες ζαμπὸν ἢ κρέας ψητὸ παρασκευασμένο ἀπὸ μηχανήν.